

ΛΑΤΙΝΙΚΑ

Νά που βγάλα και γώ τώρα στο Παρίσι, δεκοχτώ χρονώ παιδί, μόλις τελειόφοιτος του Γυμνασίου. Κοντεύω νά ξεράσω τὰ ελληνικά μου· μιά καλημέρα ρουμπάικα δὲ σου λέν· τὸ bonjour πιά παίρνει και δίνει. Δὲν ξέρω και πολὺ κόσμο. Τὸ βράδυ τουλάχιστο παγαίνω στὸ ξενοδογεῖο και βρίσκω λίγη συντροφιά. Δὲν εἶμαστε πάρα πολλοὶ στὸ τραπέζι, ἀπάνω κάτω καμιά δεκαριά. Μὰ ὅσο λίγοι κι ἂν εἶμαστε, οἱ φιλονεικίες μας εἶνε μεγάλες. Δὲ λέω τίποτε γιὰ τοὺς τέσσερεις Ἀμερικανούς που κάθονται κοντά μου και ποὺ ποτὲ δὲν ξεστομίζουσε λέξη.

Γιὰ καλή μου τύχη δὲν εἶναι ὅμως κ' οἱ ἄλλοι σὰν τούτους· ἔχω μάλιστα δυὸ στὸ πλάγι μου που ὅλη τὴν ὥρα μιλοῦν και παραμιλοῦν. Ἄμα σὰς πῶ που οἱ δυὸ μου οἱ γειτόνοι εἶναι και κείνοι Ἕλληνες, θὰ καταλάβετε ἀμέσως γιὰ τί πράγματα γίνονται πάντοτε οἱ ὀμιλίες. Ἄν ὁ ἓνας εἶναι γιαντὸς και ὁ ἄλλος δικηγόρος, ἡ φιλολογία παίρνει δόξο μιά χαρά.

Προχτὲς τὸ βράδυ φιλονεικοῦσαν τόσο δυνατὰ, που τάραξαν πιά και τῶν Ἀμερικανῶν τὴν ἀπάθεια. Τὸ ζήτημα εἶτανε γιὰ τὶς ξένες λέξεις που βρίσκονται στὴ γλῶσσα μας.

« — Ἄχ ! ἔλεγε ὁ ἓνας, πότε θῆρη ἡ ὥρα νά ποῦμε στὸ καλὸ σ' ὅλες αὐτὲς τὶς ἰταλικὲς λέξεις που χαλοῦνε τὴν ὥρατα μας γλῶσσα ! »

Τοῦ ἀλλοῦντοῦ τοῦ κακοφάνηκε αὐτὴ ἡ ἰδέα και τοῦ ἀπαντᾷ :

« — Καλέ ! ἂν εἶτανε μόνο ἰταλικὲς, πήγαίνε τὸ πρῆμα· ἐσὺ ὅμως που ξέρεις τὰ τούρκικα, ἀφοῦ εἶσαι και Πολίτης, δὲ βλέπεις που τὶς περισσότερες λέξεις τὶς πήραμε ἀπ' τοὺς Τούρκους ; Κι αὐτὸ δὲ χωνεύεται.

— Μήπως κάλλια χωνεύονται οἱ ἄλλες ; Ἐγὼ του λέω πῶς ἔχουμε ἰταλικὲς ἕνα σωρὸ, πολλὴ περισσότερες ἀπὸ τούρκικες· νά στὸ δείξω και νά καταλάβης που τὰ λόγια σου δὲν ἔχουνε κανένα νόημα. Αὔριο θὰ τὸ δῆς.

Αὔριο ! ἔχ ! Θέ μου ! τί ! κι αὔριο θὰ ξαναχίσουμε τὰ ἴδια ;

Ναί ! τὰ ξαναχίσαμε. Ἄμα που φάνηκε ὁ ἓνας στὴν πόρτα, πετειέται ὁ ἄλλος και τοῦ φωνάζει :

— Καλῶς ὦρισες, mon cher ! Σὲ προσμένω. Ἐλα κάτσε κι ἂς ξαναπαίσουμε τὴ χτεσινὴ μας

ὀμιλία. Που εἶναι ἡ ἀπόδειξη που αὐτὰ που ἔλεγα δὲν εἶχανε κανένα νόημα ; »

Κώστας. — Λίγη πομονή, ἀδερφέ ! στάσου νά φάω και μιά βοδνικα... Θυμάσαι καλά αὐτὰ που μοῦ ἔλεγες. Τώρα κοιτάζε ἐδῶ και νά μοῦ δώσης ἀπάντηση. Βλέπεις ; ἀπάνω σ' αὐτὸ τὸ χαρτί που ἔχω γραμμένες πολλές λέξεις, ὅλες ἰταλικὲς ! Νά δοῦμε τώρα ποιὸς ἀπ' τοὺς δυὸ μας ἔλεγε σωστά.

Παυλῆς. — Μὴ θυμώνης ! πρῶτα πρέπει νά μοῦ δείξης τὸ χαρτί σου.

Εἶχα μεγάλη περιέργεια νά μοῦ τὸ δείξῃ και μὲν· δὲν μπόρεσα νά βαστάξω, ἔβγαλα τὰ γυαλιά μου και κρυφοκοίταξα. Δὲν κατώρθωσα νά διαβάσω τὶς πρώτες λέξεις, γιὰτὶ ὁ ἴσκιος τῆς λύμπας μοῦ τὶς ἐκρυβε, μὰ στὴν ὑστερνὴ γραμμὴ εἶδα πείρημα που ἔγραφε «στράτα» και «πόρτα». Μοῦ ἤρθε ζάλη γιὰ μιάς, κάπου εἶχα δεῖ αὐτὲς τὶς λέξεις, και καὶ που τὶς εἶδα, δὲν τὶς λογαριάζανε σὰν ἰταλικὲς οὔτε σὰν τούρκικες, μὰ σὰ λατινικὲς. Τότε συλλογίστηκα μπάς και κάνει λάθος ὁ κύριος Κώστας, που νομίζει πῶς μᾶς ἔρχονται ἀπ' τοὺς Ἰταλοὺς. Ἄφησα λοιπὸν νά ξαναπαίσῃ ἡ κουβέντα, γιὰ νᾶρθῃ και μὲν ἡ σειρά μου.

Κώστας. — Ἐ, φίλε, τί λές ; δὲν εἶχα δίκιο ; Βλέπεις πῶσα ἰταλικά ἔχουμε ;

Παυλῆς. — Μὰ τὴν ἀλήθεια σαστιζῶ ! Δὲν ξέρω τί νά πῶ ! Μοῦ φαίνεται σὰ νᾶχῃς λίγο δίκιο.

Κώστας. — Λίγο δίκιο ! καλέ, τί λές ! νά εἶσαι βέβαιος πῶς ἔχω μεγάλο δίκιο. Και δὲ σου φτάνει που κάθε τόσο ανοιγοκλειοῦμε τὴν πόρτα ! Τί θέλεις πῶ ἰταλικὴ ἀπὸ τὴν πόρτα ;

Ἐγὼ. — Μὲ συχωρεῖτε, κύριοι, ἴσως εἶχα και γώ κάτι νά σας πῶ. Μοῦ φαίνεται πῶς μερικὲς λέξεις ἀπ' αὐτὲς που γράψατε ἔρχονται ἀπ' τὰ λατινικά, κι ὄχι ἀπ' τὰ ἰταλικά.

Κώστας. — Ἄπ' τὰ λατινικά ! Αὐτὸ μοῦ φαίνεται ἀστείο, πρώτη φορὰ που τᾶκούω. Τί ἀπόδειξη θὰ μοῦ δώσετε νά τὸ πιστέψω ;

Ἐγὼ. — Νά σὰς πῶ τὴν ἀλήθεια, ἡ σοφία μου εἶναι πολὺ μικρὴ, μὰ ἔτυχε φέτος νά διαβάσω κάτι γλωσσολογικὰ βιβλία κ' εἶχε μέσα ἴσια ἴσια ὅλες αὐτὲς τὶς λέξεις.

Παυλῆς. — Πολὺ θὰ μοῦ ἔρεξε νὰ μάθω καὶ σὲ τί βιβλία τίς ἤθρατε; τί τάχατις; θὰ μᾶς πῆτε τώρα ποῦ ἔχουμε τὴν πόρτα καὶ τὴν στράτα στὴ γλῶσσά μας τόσα χρόνια; δὲν εἶναι δυνατό, γιατί ἂν ἔρχονται σὰν ποῦ λέτε ἀπ' τὰ λατινικά, πρέπει νὰ τὰ πῆραμε ἀπ' τὸν καιρὸ ποῦ εἴταν ἀκόμη οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ποῦ δὲν ὑπαρχε ἀκόμη ἰταλικὴ φιλολογία. μ' ἄλλα λόγια, πρέπει νὰ τὰ μάθουμε ἀπ' τοὺς Λατίνους, προτοῦ νὰ τὰ μάθουν οἱ Ἴταλοί ἀπ' τοὺς προγόνους τους; πῶς γίνεται τέτοιο πρᾶμα;

Ἐγώ. — Καὶ γιατί δὲ γίνεται; Ἀποσεῖτε μὲ τὰ σωστά σας; θὰ ξέρετε βέβαια πῶς ἔχουμε καὶ τόσες ἄλλες λέξεις παρμένες ἀπ' τοὺς Λατίνους, ποῦ τίς συνειθίζουμε κοντεύουν τώρα χίλια ὀχτακόσια χρόνια καὶ παραπάνω. Κρίμα ποῦ δὲν ἔφερα τὸ σημειωματάρι μου, γιὰ νὰ σᾶς δείξω κάθε ἀναφορὰ καὶ κάθε παραπομπή, σὰν ποῦ λέν οἱ δασκάλου. Σταθῆτε ὅμως νὰ θυμηθῶ μερικὲς: ὁ Ἰούλιος Πολυδεύκης, ποῦ πέθανε στὸν πρῶτο αἰῶνα μ. Χ., γινώριζε τὴ λέξη *scálla*, ποῦ τὴν καταφρονούμε ἡμεῖς σήμερα, καὶ τὴν ἔβαλε μάλιστα μέσα στὸ *Όνομαστικόν* του. Τὸ σπῆτι, τί ἀνάγκη νὰ σᾶς τὸ πῶ; Τέχει, ἀπὸ τὰ 420, ὁ Παλλάδιος ὁ ἐπίσκοπος Ἐλενουπόλεως, ὁ φίλος τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, καὶ δὲ θὰ ξεχάσατε ποῦ τὸ σπῆτι ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ τὸ λατινικὸ ἐκεῖνο τὸ *hospitium*. ἔχει μάλιστα καὶ πολὺ ἑμορφή σημασία, γιατί θὰ πῆ ποῦ σᾶς καλοδέχεται, σᾶς φιλοξενεῖ: τέτοιο νόημα εἶχε πρῶτα τὸ *hospitium*. Νὰ σᾶς ἀναδιάσω κι ἄλλα κάμποσα. Ἡ *manica* ἡ λατινική, τὰ χιτῶνα αὐτὰ τὰ *μακίγια*, ποῦ θέλουμε τώρα νὰ τὰ κάνουμε *χειρίδας*, τὰ ξέρει ὁ Ἰωάννης ὁ Λύδος, ποῦ πέθανε στὰ 527, στοῦ Ἰουστινιανοῦ τὸν καιρὸ: ὁ ἴδιος αὐτὸς ὁ Λύδος ἔχει καὶ τὴ λέξη *bisextus*, *bisextus*, ποῦ ἔγινε σήμερα *βίσεχτος*, σὰν ποῦ λέει τὸ τραγοῦδι:

Μὰ ῥῆεν ὁ χρόνος *bisextus*, τὸ ῥῆτε μεγάλη πείνα.

Κώστας. — Μιὰ στιγμή, παρακαλῶ! Τώρα θὰ σᾶς σταματήσω. Καὶ πῶς μπορεῖ *bisextus* νὰ γίνῃ *βίσεχτος*;

Ἐγώ. — Πολὺ ὠραία! θὰ παρατηρήσατε ποῦ στὴ γλῶσσα μας δὲν ἔχουμε ποτὲ τρία σύμφωνα μὲ τὴ σειρά....

Κώστας. — Ἄγε τὸ *στράμμα*, τὸ *στράωνω* καὶ τόσα ἄλλα τί τὰ κάνετε;

Ἐγώ. — Ἀφήστε με νὰ τελειώσω, καὶ θὰ τὸ καταλάβουμε ἀμέσως. Τρία σύμφωνα, σᾶς εἶπα, ὅταν τὸ τρίτο δὲν εἶναι μῆτε λ, μῆτε ο: τὸ σ, π, χ, μῆτε ἡ ἀρχαία γλῶσσα μῆτε ἡ δική μας δὲν τὸ θέλει ἀναμεταξὺ σὲ δύο σύμφωνα. Ἔτσι τὸ φέρμα *βίσεχτος*, ἀντὶ *βίσεκτος*, ποῦ δὲ θὰ εἴταν ἑλληνικὸ. Κ' ἔτσι πάντοτε τὰ σιάζαμε, ἀπ' ὅπου κι ἂν ἀρπάζαμε δύο λόγια, γιατί κι ὅταν πῆραμε μιὰ λέξη ἀπ' τοὺς Τούρκους, τὴν

ταιριάζαμε ἀμέσως μὲ τοὺς νόμους τοὺς ἑλληνικοὺς καὶ μὲ τὴ φωνολογία τὴ δική μας: μπαξίσι, μπαξής, μπαξές, καϊζής, μενεξές, βάλιαμ κ καὶ σ ἐκεῖ ποῦ λέει ὁ Τούρκος *μπαχτσές*, μὲ τὰ τρία του τὰ σύμφωνα. Μάλιστα, ἀφοῦ χάθηκε τὸ τ κι ἀπόμειναν πλάγι πλάγι τὸ χ καὶ τὸ σ, ξεφύτρωσε τὸ ξ, δηλαδή κ καὶ σ, γιατί στὴ γλῶσσα μας δὲν μπορεῖ νάχουμε χ καὶ σ κοντὰ τὸ ἓνα στ' ἄλλο: μὲ τὸν ἴδιο τρόπο κ' οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον ἔξω ἀντὶ νὰ τὸ ποῦν ἔρσω, ποῦ εἴταν τὸ ταχτικό, ἀφοῦ εἶχανε χ στὸν ἐνεστώτα. Μὲ τέτοιο σύστημα ἔγιναν καὶ τὰ τούρκικα ἑλληνικά, ἀφοῦ ἀκολούθησαν ἑλληνικὸ κανόνα: σὰ λέμε μπαξές, μιλοῦμε σὰν τοὺς ἀρχαίους.

Κώστας. — Ἄν εἶναι ὅμως ἔτσι, κ' ἔτσι φαίνεται πῶς εἶναι, τί πρέπει νὰ τοὺς κάνουμε ἐκείνους ποῦ ἔγραψαν καὶ ποῦ γράφουνε κάθε ὥρα πῶς τὰ τούρκικα *διέφθειραν* τὴ γλῶσσα μας καὶ ποῦ ὅλα σὲ μᾶς εἶνε *παραφθορά* καὶ *δουλεία*;

Ἐγώ. — Ἀλήθεια, πολὺ μᾶς ἀδίκησαν, κι ἀκόμη μᾶς ἀδικοῦνε. Μᾶς κάμανε μεγάλο κακὸ στὴν Εὐρώπη, καὶ στὴν Ἑλλάδα ὅχι λιγώτερο, γιατί αὐτὰ εἶναι ποῦ μᾶς ἐμποδίσανε νὰ μελετήσουμε τὴ γλῶσσα μας μὲ τὰ σωστά μας. Εἴτανε φυσικὸ νὰ ποῦν τέτοια λόγια, ἀφοῦ ποτὲ τους δὲν ζήτησαν τὸ ζήτημα ὅπως ἔπρεπε νὰ τὸ ζητάσουν: τώρα ὅμως ἡμεῖς δὲν πρέπει πιά νὰ τοὺς ἀκούμε μῆτε νὰ τοὺς πιστεύουμε. Ἴσια ἴσια ἀπὸ τίς ξένες λέξεις φαίνεται θεοφάνερα ἡ *ἀθαρασία* τῆς ἑλληνικῆς προφορᾶς.

Κώστας. — Ἔτσι βλέπω.

Ἐγώ. — Κ' ἔτσι εἶναι. Πρέπει μάλιστα νὰ παραπονεθοῦν οἱ Τούρκοι, ποῦ ἡμεῖς *διεφθείραμε* τὰ τούρκικα, ἀφοῦ εἶπαμε *μπαξέ* τὸν *bakhteh* καὶ τοὺς *χαλάσαμε* τὴ γλῶσσα τους. Κ' εἶναι πάντοτε τὸ ἴδιο, γιατί πάντα μὲ τὸν ἴδιο τρόπο ἀλλάζουμε τοὺς ξένους τύπους καὶ τοὺς κάνουμε τοῦ γούστου μας. Θᾶξίξε ὁ κόπος, νὰ πιάση κανεὶς νὰ συνάξῃ ὅσα τούρκικα ἔχουμε στὴ γλῶσσα μας—θὰ εἶναι καμιὰ διακοσμηρὴ λέξεις— νὰ τὰ σπουδάσῃ κι ἀπὸ κεῖ νὰ μάθῃ τοὺς νόμους τῆς σημερινῆς μας προφορᾶς, τῆς ἑλληνικῆς φωνολογίας, γιατί φωνολογία καὶ προφορὰ τὸ ἴδιο θὰ πῆ.

Παυλῆς. — Πῶς τὸ λέτε αὐτό;

Ἐγώ. — Ναι! Ἀπὸ κεῖ θὰ ξεδιαλύσατε τοὺς ἀληθινούς, τοὺς ἱστορικοὺς νόμους τῆς γραμματικῆς μας. Καὶ μπορῶ νὰ σᾶς τὸ δείξω ἀπὸ πολλὰ παραδείγματα. Τίς ξένες λέξεις τίς ταιριάζαμε πάντα μὲ τὴν προφορὰ τὴ δική μας.

Κώστας. — Φορῶ νὰ μάθω πῶς.

Ἐγώ. — Ἀμέσως νὰ τὸ δῆτε. Ξέρετε πῶς σήμερα δὲν μπορεῖ νάχουμε πλάγι πλάγι π καὶ τ, κ καὶ τ, λέμε *ῥῆεν* καὶ *ῥῆω*: στὴν παράδοση μάλιστα, καὶ στὰ σχολεῖα καὶ στὸ Πανεπιστήμιο, ὅταν εἶναι *Φιλοκτήτης*, κι ὁ δάσκαλος ὁ ἴ-

διος λέει *Φιλοκτήτης* ἄμα δὲν προσέχει. Ἀκουσα μάλιστα ἓνα φίλο μου, ποῦ μιλοῦσε γαλλικά, κ' ἔλεγε μιὰ μέρα *petit*, δηλαδή *p'tit*, σὰν ποῦ τὸ συνειθίζουν ἐδῶ, ἄξαρνα νὰ τὸ προφέρῃ *f'tit*, σὰ νὰ μιλοῦσε ῥωμαϊκά. Αὐτὰ τὰ τρία, τὸ κ, τὸ τ καὶ τὸ π δὲν ἀγαπιούνται καὶ δὲν κάνουνε χωριό. Μαζὶ ποτὲ δὲ θὰ τὰ πικνῆται. Εἶναι τόσο φυσικὸς, τόσο γενικὸς νόμος ποῦ ἂν τύχαινε νάχουμε στὴ γλῶσσα μας π καὶ κ συντροφικά, θὰ τ' ἀλλάζαμε καὶ θὰ τὸ κάναμε καὶ κείνο ἦκ. θὰ εἴταν καὶ πολὺ νόστιμο νὰ βρῖσκαμε πούπετα κανένα τέτοιο ταιρί, γιὰ νὰ φανῆ πῶς εἶναι ἀληθεῖς νόμος. Τὸ κακὸ εἶναι ποῦ δὲν ἔχουμε καὶ κανένα ἀρχαῖο πκ νὰ μᾶς τὸ δείξῃ.

Κώστας. — Πῶς τὸ ξέρουμε τότε, πῶς θᾶλαξε καὶ τοῦτο;

Ἐγώ. — Τὸ ξέρουμε ἀπ' τὰ τούρκικα! Ἄς πάρουμε καμιὰ πρόστυχη λέξη, γιατί ἐκεῖ δασκαλισμοὺς πολλοὺς δὲν ἔχει, κ' ἔτσι καταλαβαίνουμε τὸν κανόνα ποῦ σᾶς εἶπα. Οἱ Τούρκοι λένε *tcharqin*, κι ἂν οἱ Τούρκοι χαλοῦσαν τὴ γλῶσσα μας, σὰν ποῦ τὸ νομίζουμε μερικοὶ καὶ τὸ φωνάζουν, ἔπρεπε καὶ μεῖς νὰ ταφήσουμε *τσαρκίνης* καὶ νὰ καταπατήσουμε τὸν ἑλληνικὸ νόμο ποῦ θέλει νὰ λέμε *ῥῆω*, *ῥῆεν* καὶ *Φιλοκτήτης*.

Κώστας. — Ὁ λόγος ὅμως στὴν Πόλη δὲ λέει ποτὲ *τσαρκίνης*.

Ἐγώ. — Δὲν τὸ λέει, γιατί ξέρει καλὰ τὴ γραμματικὴ του καὶ δὲν μπορεῖ νὰ κάμῃ λάθος. θὰ σᾶς τὸ πῆ πρῶτα πρῶτα *τσαρκίνης*, κ' ἔτσι τὸ διορθῶνε λιγάκι. Ὑστερα ὅμως τ' ἀλλάζει κι αὐτὸ καὶ τὸ κάνει ἀκόμη πιὸ ῥωμαϊκό.

Παυλῆς. — Ἀλήθεια! Οἱ περισσότεροὶ λένε *τσαρκίνης*.

Ἐγώ. — Καὶ μὲ δικίω. Ἡ γλῶσσα μας δὲν ἔχει πολλὰ πχ κοντὰ τὸ ἓνα στ' ἄλλο: κάλλια μᾶς ἀρέσει τὸ χπ: τὸ αὐτὸ μᾶς εἶναι πιὸ συνειθισμένο νὰ τ' ἀκούῃ κ' ἔτσι τὸ φτείνουμε καὶ τοῦτο καὶ τὸ κάνουμε *τσαρκίνης*. Παντοῦ καὶ σ' ὅλα θὰ ἐφαρμόσουμε ἑλληνικὸ νόμο κ' ἑλληνικὴ γραμματικὴ.

Παυλῆς. — Εἶστε ἀλήθεια *τσαρκινάκης*, ποῦ μᾶς τὰ γυρίζετε μὲ τέτοιο τρόπο, καὶ δὲ θὰ εἶναι πιά δυνατό μῆτε σ' αὐτοὺς τοὺς δασκάλους νὰ μᾶς ποῦν τώρα τὸ ἐναντίο.

Ἐγώ. — Λίγη προσοχή, λίγη γλωσσολογία, καὶ τὰ βλέπει κανεὶς ὅλα φανερά. Ἔτσι καὶ μὲνα ζῶντησε ὁ νοῦς μου.

Κώστας. — Πῆραμε τὸ στρατὶ στρατί, ἄλλαξε ἡ ὁμιλία σὰν τὴν τούρκικη προφορὰ, καὶ μοῦ φαίνεται πῶς τὸ κάνατε ἐπίτηδες: γιὰ νὰ ξεχάσουμε τὴ *στράτα*: δὲν καταφέρατε ἀκόμη νὰ μᾶς τὸ βγάλετε λατινικὸ.

Ἐγώ. — Εἶναι πολὺ εὐκολο ὁ Λεόντιος, ὁ ἐπίσκοπος Νεαπόλεως τῆς Κύπρου, ποῦ ζῶσε στὰ 600, γινώριζε τὴ *στράτα*: «Μὴ δειρῆς τὰ

παιδιά, τὰ φίλω, ὅτι μακρὰν στοῦταν ἔχουσιν ἀπελθεῖν.» Μπορεῖτε νὰ τὰ δῆτε στὴν Ἑλληνικὴ Πατρολογία τοῦ Migne, τ. 93, σ. 1717. Μὰ καὶ νὰ μὴν εἴτανε στὸ βιβλίό του, δὲ θὰ πείραζε: ἀμέσως φαίνεται πῶς εἶναι λατινικὸ, ἀφοῦ τὸ λέμε μὲ τ σὰν τοὺς Λατίνους, *strata*, κι ὅχι μὲ d ἢ vt σὰν τοὺς Ἴταλούς, *strada*.

Κώστας. — Ὅσα μᾶς λέτε ὠραία καὶ λαμπρά. Ἐγώ καὶ γὼ σκοπὸ νὰ κοιτάξω αὐτὰ τὰ βιβλία. Μὰ, σᾶς παρακαλῶ, τώρα τί θὰ μᾶς πῆτε γιὰ τὴν πόρτα καὶ γιὰ τὴν *βάρκα*: τὴν πόρτα σὰ νὰ τὴν ξεχάσατε. Φαίνεται πῶς ὅτι κι ἂν κάνετε, δὲν μπορεῖτε νὰ τῆς βρῆτε Λατίνους προγόνους. Εἶμαι βέβαιος πῶς μᾶς ἔρχονται καὶ τὰ δύο ἀπ' τὰ ἰταλικά. Δὲν εἶναι δυνατό νὰ γελάσθηκα σὲ τέτοιο βαθμὸ, καὶ νὰ μὴ μοῦ τύχῃ καμιὰ ἰταλικὴ λέξη.

Ἐγώ. — Εἶστε ἀλήθεια κακότευχος, γιατί κ' ἡ πόρτα δὲν εἶναι ἰταλική. Εἶναι λατινική: μάλιστα φαίνεται ποῦ στὰ παλιὰ τὰ χρόνια οἱ δασκάλου δὲ φοβοῦντανε αὐτὴ τὴ λέξη καὶ δὲ γύρευαν καὶ καλὰ νὰ μᾶς τὴν ποῦνε θύρα, ἀφοῦ ὁ ἴδιος αὐτὸς ὁ Λεόντιος τῆς Νεαπόλεως μιλεῖ γιὰ μιὰ πόρτα «ὅπου πλησίον ἐστὶ τὸ σχολεῖον τῶν παιδίων.»

Κώστας. — Ἡσῶχασα τώρα! Καλὰ ποῦ μοῦ τὸ εἶπατε καὶ τοῦτο. Ἀφοῦ εἶναι ἡ πόρτα τόσο παλιά, δὲ θὰ ντρέπομαι πιά μῆτε σὰν τὴν ἀνοίγω μῆτε σὰν τὴν σφαλῶ. Νὰ σᾶς πῶ ὅμως τὴν ἀλήθεια, δὲ μοῦ ἔρχεται νὰ πάρω *βάρκα*: ὁ *λέμβος* μοιάζει πολὺ πρὸς ἑμορφοῦς, γιατί ἡ *βάρκα* πιά εἶναι φανερά ἰταλικὴ καὶ δὲ θὰ μοῦ πῆτε τὸ ἐναντίο.

Ἐγώ. — Πολὺ λυποῦμαι ποῦ σᾶς ἐναντιώνομαι κάθε στιγμή. Μὰ καὶ τὴ *βάρκα* μοῦ εἶναι ἀδύνατο νὰ τὴ χαρίσω στοὺς Ἴταλούς, ἀφοῦ στὴν Πόλη στὰ ξακόσια καὶ τόσα γινώριζαν τίς βάρκες καὶ τίς ἔλεγον ἔτσι: βλέπετε μάλιστα ποῦ ἡ *βάρκα* εἶναι πολὺ πιὸ ἀρχαία ἀπὸ τὸν *λέμβος*, ἀφοῦ τὸν *λέμβος* τώρα μάλιστα τὸν ἐφτείαζε ὁ κ. Κόντος. Καὶ ἤξερε κι ὁ Ἰωάννης ὁ Λύδος ποῦ μᾶς τὸ λέει: «Ὡς εἶσιν ἔτι καὶ νῦν πορθμίδες τρεῖς τῆ ἀρχῆς πρὸς τὰς ἀντιπύρρους διαπεραιώσεις ἐκ τῆς Βασιλίδος ἐπὶ τὰς γείτονας ἡπείρους: *βάρκας* αὐτὰς ἐκάλεσαν οἱ παλαιότεροι.» Ὅταν ἤθελε κανεὶς λοιπὸν νὰ πῆ στὸ Φανάρι, ἔπαινε *βάρκα* κι ὅχι *λέμβος*. Σὲ κείνα τὰ χρόνια, κ' ἡ *Θεοδώρα* ἔλεγε *βάρκα*. Νὰ δῆτε μάλιστα τί νόστιμη ἱστορία ποῦ τὴν ἔχει αὐτὴ ἡ λέξη.

Κώστας. — Προσμένω νὰ τ' ἀκούσω, γιατί ὡς τώρα δὲν εἶδα νὰ εἶναι λατινική.

Ἐγώ. — Στὴν ἴδια ἐποχὴ, δηλαδή στὰ 600 καὶ τόσα, εἶχαν οἱ Λατίνοι τὴ λέξη *barca*: φαίνεται ὅμως πῶς δὲν εἶναι ἀπ' τίς ἀρχαῖες τίς λατινικές. Οἱ σοφοὶ γλωσσολόγοι, καὶ μέσα σ' αὐ-

τοὺς κι ὁ μεγάλος ὁ Diez, λένε πῶς ὁ παλιὸς ὁ τύπος εἶταν *barica* καὶ πῶς ἴσως τὴν *barica* τὴν πῆραν πάλι οἱ Λατίνοι ἀπὸ μάς, ποὺ εἶχαμε πρῶτα τὴ λέξη βάρικ· « ἀπικνεύεται ἐς ἐκάστην πόλιν βάρικ ἐκ τῆς Προσωπίτιδος καλεσμένης νήσου », λέει ὁ Ἡρόδοτος. Με τὸν καιρὸ, ἡ *barica* ἔγινε *barca* κι ἀπὸ κει τὴν πῆραν οἱ Ἴταλοὶ· οἱ Γάλλοι ὅμως τόκαζαν *barge* καὶ κατόπι δανεῖστηκαν ἀπ' τοὺς Ἴταλοὺς τὴν *barca* καὶ τὴν ἔχουνε σήμερα *barque*, ποὺ δὲν εἶναι καθαρὸ γαλλικὴ· μὰ κανένας Γάλλος ὡς τώρα δὲ συλλογίστηκε ν' ἀλλάξῃ τὴ λέξη καὶ νὰ τὴν κάμῃ *lembe* ἢ *barice*.

Κώστας. — Καμμένε μου Παυλῆ, τοῦ κάκου κόπιασα καὶ τοῦ κάκου μαλλώσαμε! Πάν τὰ ἰταλικά μου, ποὺ στὰ εἶχα σημειωμένα τόσο λαμπρὰ ἀπάνω σ' αὐτὸ τὸ χαρτάκι.

Παυλῆς. — Πρέπει νὰ δοῦμε καὶ τ' ἄλλα. Δὲ μάς τὰ δείχνεις;

Κώστας. — Καὶ βέβαια. Μὰ ποὺ τολμῶ τώρα; Μπορεῖ ἄχαφρα νὰ μάς τὰ βγάλῃ καὶ κινέζικα. Ἀκούω κάθε τόσο νὰ λέν οἱ Ἴταλοὶ *palazzo*, *principe*, *camara*. Νομίζω καὶ γὼ πῶς τὸ δικό μας τὸ παλάτι, ἔ πρίγκηπας κ' ἡ κάμαρα ἔχουν πατρίδα τὴν Ἰταλία.

Ἐγώ. — Τὴν Ἰταλία, ναι! Μὰ προτοῦ νὰ γίνῃ Ἰταλία, γιατί καὶ τοῦτα εἶναι λατινικά. Οἱ Βυζαντινοὶ κάθε τόσο ἔλεγαν παλάτι, ἔ πρίγκηπας ἀπ' τὰ 200 καὶ πέρα ζῆ καὶ θασιλεύει. Ἡ κάμαρα πιά, κι ὁ τόνος σὰς τὸ φανερώνει πῶς ἡ ἀρχαία μας ἡ κάμαρα ἔκαμε πρῶτα ταξίδι στὴ Ρώμη καὶ ἀπὸ κει ξαναγύρισε στὴν Ἑλλάδα. Μὰ νὰ σὰς πῶ κι ἄλλο ἓνα; Νὰ δῆτε τί περίεργο ποὺ εἶναι! Πολλὲς λέξεις ποὺ τίς πήραμε ἀπ' τοὺς Ῥωμαίους, τίς ἔχουμε ἀπὸ κεινα τὰ χρόνια χωρὶς ν' ἀλλάξουμε τὴν προφορὰ τους· οἱ Ἴταλοὶ τίς πήραν καὶ κεινοὶ ἀπ' τοὺς Ῥωμαίους, μὰ τίς ἄλλαξαν πολὺ περισσότερο ἀπὸ μάς. Δὲ θυμάστε τὸν ὠραῖο στίχο τοῦ Δάντε, ποὺ λέει ἡ Βεατρίκη στὸ Βεργίλιο:

« Venni quaggiù dal mio beato scanno,
« Fidandomi nel tuo parlare onesto,
« Ch' onora te, e quei ch' udito l' hanno »;

Τὸ *scanno* αὐτὸ τοῦ Δάντε εἶναι τὸ λατινικὸ τὸ *scamnum*, ποὺ τὴ φυλάξαμε ἐμεῖς καὶ τῶχουμε πάντα *σκάννι*, μὲ μιν σάν τοὺς Λατίνους κι ἔχι με μιν σάν τοὺς Ἴταλοὺς.

Παυλῆς. — Τί τὸ λοιπὸν; πὺ ἀρχαία γλῶσσα μιλοῦμε σήμερα ἐμεῖς ἀπ' τοῦ Δάντε τὴ γλῶσσα;

Ἐγώ. — Ἐτσι εἶναι. Ἄχ! πόσα ἄλλα ἤθελα νὰ σὰς ἀραδιάσω, ἂν εἶχα τὴ μάθηση καὶ τὰ μέτρα! Δὲν ξέρω πολλά· τώρα ἄρχισα καὶ γὼ νὰ σπουδάζω· μὰ εἶναι τόσα ἄλλα ποὺ τὰ νομίζουμε πρόστια καὶ ξένα καὶ τῶχουμε στὴ γλῶσσα μας χρόνια κ' αἰῶνες. Ἄλλοι θὰ σὰς τὰ θησαυρίσουν καμιά μέρα· θὰ μάς δείξουν καὶ θὰ μάς ἀποδείξουν ποὺ ἡ *ροῦ.Ι.Ι.Ι.α. ἡ πέννα, τὸ παρνί, τὸ μοῦστο*, καὶ τὸ *γοῦστο* μάς ἔρχονται ἀπ' τὴ Ρώμη. Καὶ σ' αὐτὰ τὰ δυὸ βαστάξαμε τὸ ου τὸ λατινικὸ ποὺ δὲν τῶχουμε πιά τὰ ἰταλικά *gusto* καὶ *mosto*. Καὶ πόσα ἄλλα! Ἡ *rugā* ἡ λατινικὴ ἔγινε *ruce* γαλλικὰ· ἐμεῖς τὴ λέμε πάντα *ρουγα* σὲ μεσοκὰ χωριά, ἀπάνω κάτω σάν τοὺς Λατίνους. Θέλετε καὶ περισσότερα; Τὸ *βιδε.Ι.Ι.ο.* ἡ *βίδα* κ' ἡ *βίδα* εἶναι κι αὐτὰ λατινικά. Νὰ σὰς πῶ καὶ μερικὰ νὰ γελάσετε· τὰ *τοῦ.β.Ι.α* καὶ τὰ *μαροῦ.Ι.α* μάς τῶδωσαν κι αὐτὰ οἱ Ῥωμαῖοι! Καὶ δὲ σὰς μίλησα γιὰ τὴ *φαμε.Ι.α.*, τὴ λατινικὴ τὴ *famiglia* ποὺ βρίσκεται στὴ γλῶσσά μας ἀπ' τὰ χρόνια τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἀπ' τὰ 600 κ' ἴσως ἀκόμη ἀρχήτερα. Πολλοὶ θαυροῦνε πῶς εἶναι κ' ἡ *φαμε.Ι.α.* μας ἰταλικὴ καὶ δὲν κοιτάζουν πῶς ὁ τόνος δὲν εἶναι ὁ ἴδιος, ἀφοῦ τὸ λέν οἱ Ἴταλοὶ *famiglia*.

Κώστας. — Φτάνει, φτάνει, μὴ μοῦ λέτε τίποτε πιά! Ἄς ποῦμε πῶς ἔχετε δίκιο. Μὰ τι μ' αὐτό; Θέλετε τάχατις νὰ πιστέψουμε πῶς δὲ βρίσκεται καὶ καμμιά ἰταλικὴ λέξη στὴ γλῶσσα μας.

Ἐγώ. — Πῶς; Βέβαια, ἔχουμε καὶ τέτοιες, π. χ. *μαρμπέρης*, *τοιγάρο*, καὶ μάλιστα *μπράτσο*. Παυλῆς. — Καλὰ! Μὰ ἔρχουμαι ἐγὼ τώρα καὶ σὰς λέω· ἔχι, εἶναι λατινικὴ! Τί θὰ μοῦ ἀπαντήσετε; Ἀπὸ ποῦ ξέρετε πῶς εἶναι ἰταλικὴ; Πῶς τίς ξεχωρίζετε; Ἐδῶ σὰς θέλω.

Ἐγώ. — Μπᾶ! εἶναι πολὺ εὐκόλο, καὶ μποροῦμε λαμπρὰ νὰ διακρίνομε στὴ γλῶσσά μας τὰ λατινικά ἀπ' τὰ ἰταλικά. Νὰ δῆτε μάλιστα τί πολύτιμες ποὺ εἶναι οἱ ἰταλικὲς λέξεις καὶ πόσα θὰ μάς μάθουν. Ἄμα ἀκούσατε νὰ λέμε κε ἢ κι, τε ἢ τι, ἐκεῖ ποὺ γράφουν ἡ Ῥωμαῖοι *ce ἢ ci, te ἢ ti*, ἀμέσως βλέπετε πῶς τὰ δικὰ μας εἶναι παρμένα ἀπ' τοὺς Ῥωμαίους, γιατί ἐμεῖς βαστάξαμε τὴν ἀρχαία προφορὰ τὴ λατινικὴ καὶ δὲν τὰ κάμαμε σάν τοὺς Ἴταλοὺς· τσε καὶ τσι· ὁ Ἴταλὸς θὰ σὰς πῆ *ospizizio*, ἐμεῖς τῶχουμε πάντα *σπίτι*, σάν τοὺς Ῥωμαίους, ποὺ τῶλεξαν τ κι ἔχι τσι. Ὁ Ἴταλὸς λέει *cella* κι ὁ Γάλλος *cellule*· ἐμεῖς ὅμως τῶχουμε πάντα *κε.Ι.Ι.ι* καὶ *κε.Ι.Ι.ι.ο* σάν τοὺς Ῥωμαίους, ποὺ τῶλεξαν κ κι ἔχι τσι σάν τοὺς Ἴταλοὺς τώρα. Μάλιστα καὶ τὴν *candela* τὴ λατινικὴ στὴ Γαλλία σήμερα ὅλος ὁ κόσμος τὴν ξέρει *chandelle*· ἐμεῖς τὴ συνειθίζουμε πάντα *κατήλι*.

Κώστας. — Τί περίεργο ποῦμα! Ἐχουμε πὺ ἀρχαία λατινικὴ προφορὰ ἀπ' τοὺς Ἴταλοὺς κι ἀπ' τοὺς Γάλλους;

Ἐπεταὶ τὸ τέλος

MIKROGIANNHΣ

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟΝ ΤΟΥ ΜΑΓΟΥ

Ἰ π ὀ

ΑΝΔΡΕΟΥ ΔΩΡΗ

Συνέχεια ἴδου σελ. 57

Ὁ Μαυρίκιος ἀπεμακρόνηθ ἀκολουθοῦμενος ὑπὸ τοῦ παντογνώστου ὑπηρετοῦ του καὶ ἐπανήλθε μετ' ὀλίγον συνοδείων ἄνδρα ὡσεὶ πενηκοντούτην, ὑπερβολικῶς εὐσαρκον, φέροντα ἐνδυμασίαν ἐκ μέλανος ἐριούχου λίαν ἀκατάλληλον διὰ τὸ κλίμα τῆς χώρας καὶ διὰ τὸν τρόπον τῆς ὕδοιπορίας του. Ὁ ἐπισκέπτης ἐκράτει τὸν πῖλόν του εἰς τὴν χεῖρα, ἀποκαλύπτων κρηνίον ἀπειλωμένον ὡς ὠδὸν καὶ ἀποστάζον ἐκ τοῦ ἰδρώτος. Ἡ φύσις ὅμως πρὸς ἀποζημίωσιν εἶχε προικίσει αὐτὸν με μακρὸν γένειον, ὅπερ κατήρηστο κυματίζον ῥέχει τοῦ μέσου τοῦ στήθους. Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ξένου ἀπεκρύπτοντο ὑπὸ κυανῶν διόπτρων, σκεπαζουσῶν ἐξ ὀλοκλήρου αὐτοῦς, εἰς τρόπον ὥστε ἦτο ἄδηλον ἂν εἶχε καὶ αὐτὸς ὄμματα, ὅπως ὅλοι οἱ θνητοί. Τὰ ἰδιαίτερα χαρακτηριστικὰ τοῦ προφάσσου Χάσελφρατζ ἦσαν ἡ τρομακτικὴ γερμανικὴ προφορὰ του. Ὁ ξένος ἐφαινετο λίαν καταβεβλημένος ἐκ τοῦ καθύπνου καὶ δὲν ἔπαυε ν' ἀπομάσση τὸ μέτωπον διὰ τριῶν ἢ τεσσάρων μανδυλίων, τὰ ὅποια ἐξήγεν ἀλληλοδιαδύχως ἐκ τῶν θυλακίων του καὶ ἐκ τοῦ βάθους τοῦ πῖλου του. Ἐπανήλθον εἰς τὰς καλύβας, ὅπως προσφέρουσιν αὐτῷ τινα ἀναψυκτικά, ἅτινα τοῦ προσέφερον ὁ Γαργαρίδης με ἦθος ἡμισυ ὑποχρεωτικόν· ἐνῶ δὲ ἀνεκουφίζετο δι' αὐτῶν λιμαρῶν, ἀνεκοίνωσεν εἰς τοὺς ξενίζοντας αὐτὸν τὸν σκοπὸν τοῦ ταξιδίου του. Ἀκούσας ὅτι ἡ αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Σάχης τῆς Περσίας ἐπασχεν ἐξ ἀδυναμίας τῆς ὁράσεως, καθὼς καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν ὑπηκόων του, συνέλαβε τὸ τολμηρὸν σχέδιον νὰ μεταβῇ ὅπως τοῦ προσφέρει τὰς ἐκδουλεύσεις του, διότι εἶχεν ἐνεργήσει ἤδη θεραπείας ἀληθῶς θαυμαστάς εἰς τὴν πατρίδα του. Δυστυχῶς ἡ κόπιασις του τὸν ἠμπόδιζε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ὕδοιπορίαν του καὶ τὸν ἠνάγκαζε νὰ σταθμεύσῃ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. Οὐχ ἦττον ἔχαριε, διότι ἡ ἐπιβεβλημένη ἐκ τῶν περιστάσεων στάθμευσίς του συνέπιπτε νὰ γείνη ἐν Χαμαδάν, ἀφοῦ τοιοῦτοτρόπως εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ γνωρισθῇ φιλικώτατα, ὡς ἠλπίζε, με τὸν νεαρὸν ἐπιστήμονα, τοῦ ὁποίου τὴν θαυραλέαν ἐπιχείρησιν ἐξῆμνε καθ' ἐκάστην ὁ εὐρωπαϊκὸς τύπος. Ὡς πρὸς τὴν δεσποινίδα Κερδίκ, προσέθηκε προσκλήτων ὡς πῖθνος ἐκ ποροσελλάνης, πανταχοῦ ἐγένετο λόγος περὶ τοῦ θάρρους τῆς καὶ τῆς καλλονῆς τῆς καὶ ἦτο πολὺτιμος σύμπτωσις δι' αὐτὸν νὰ ἴδῃ ἐκ τοῦ σύνεγγυς μίαν νεάν γκρυίαν, ἣτις κατώρθωσε νὰ ἐφελκύσῃ τὸν θαυμασμόν τῆς ὑψηλοῦ.

Καὶ θὰ ἐξηκολούθει ἐπὶ πολὺ λέγων τοιαῦτα, ἂν ὁ Μαυρίκιος δὲν ἤθελε τὸν διακόψει ἀποτόμως.

— Βλέπω ἀπὸ τὸ ἐπισκεπτήριόν σας, κύριε, ὅτι ἀνήκετε εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἑταιρίαν τῆς Χ... Βεβαίως ἐνεκα τῆς ιδιότητός σας ταύτης, ὁ σκοπὸς τὸν ὅποιον ἐπιδιώκομεν σὰς ἐνδιαφέρει ἰδιαζόντως.

— Δὲν ἀπατάσθε διόλου, καὶ θὰ ἦτο μεγάλη τιμὴ δι' ἐμὲ νὰ ἐπισκεφθῶ τὰς ἐργασίας σας, καίτοι, νὰ σὰς εἶπω τὴν ἀλήθειαν, κύριοι, καὶ ὄμιλων ὑπὸ καθαρῶς ἐπιστημονικὴν ἐποψίν, εἶμαι πεπεισμένος, βεβαίωτατος, ὅτι δὲν κτελήζατε εἰς οὐδὲν ἀποτελεσμα!...

Καὶ ὁ προφάσσου Χάσελφρατζ στρέφων τὰς στιλπνὰς διόπτρας του ἐκ περιτροπῆς πρὸς ἓνα ἕκαστον τῶν παρεστώτων ἐδείκνυε τὴν πλατεῖαν μορφήν του φωτιζομένην ὑπὸ μειδιάματος ἀποπνεύοντος χαράν, ὡς νὰ εἶχεν ἐκφέρει τὴν μάλλον εὐχάριστον διὰ τοὺς ξενίζοντας αὐτὸν ἰδέαν.

— Ἐπὶ τίνων βάσεων στηρίζεται ἡ γνώμη σας αὕτη, κύριε; ἠρώτησεν ὁ Μαυρίκιος. Ἄν εὐρισκόμεθα ἐδῶ ἐπὶ τῆς θέσεως, ἐφ' ἧς ἐκείντο τὰ Ἐκβάτανα...

— Ἀκριβῶς!... τοῦτο εἶναι τὸ ζήτημα! Πῶς θὰ μοῦ ἀποδείξετε ὅτι αὕτη εἶναι ἡ θέσις;

— Δὲν ἔχω, ἐννοεῖται, κύριε, καμμίαν ἀποδείξιν θετικὴν. Ἐχω ὅμως ἐνδείξεις, αἵτινες μοὶ φαίνονται αρκετὰ σαφεῖς.

— Ποῖαι εἶνε αὐταί; ἠρώτησεν ὁ Γερμανὸς λαμβάνων ἦθος προσεκτικώτερον.

— Εὐρισκόμεθα ἐδῶ εἰς αὐτὴν τὴν πεδιάδα, εἶπεν ὁ Μαυρίκιος δεικνύων διὰ τοῦ νεύματος τὸν περίξ ἐκτεινόμενον χώρον, ἦτις, ὡς βλέπετε, εἶναι κατασπαρμένη ἐκ σωρῶν. Τοὺς σωροὺς τούτους ἐγὼ δὲν δύνωμαι νὰ τοὺς ἐξηγήσω δι' οὐδενὸς φυσικοῦ λόγου. Ὡς ἐκ τῆς γεωλογικῆς αὐτῆς κατασκευῆς ἡ πεδιάς αὕτη ἔπρεπε νὰ εἶναι ἐπίπεδος ὡς καθρέπτῃς, ἀντὶ τούτου ὅμως αὕτη ἐξογκοῦται εἰς διάφορα σημεῖα, σχηματίζοντα ἐκτὸν τοῦλάχιστον μικροὺς λοφίσκους. Ἐξετάζων τὴν ὕλην, ἐξ ἧς εἶνε ἐσχηματισμένοι οἱ λοφίσκοι οὗτοι, βλέπω ὅτι συνίστανται ἐξ ἄμμου καὶ ἐκ φυτικῆς γῆς, ἀναμειγμένων μετὰ θαυμασμάτων λίθων καὶ πλίνθων. Δι' ἓνα ἀρχαιολόγον οἱ σωροὶ οὗτοι λαλοῦσι μεγαλοφώνως καὶ λέγουσι: « Καλύπτομεν ἐρείπια, κτίρια ἀρχαία, ἔχνη ἀνακτόρων καὶ προτειχισμάτων, σκάψε μας, σχίσε μας, διάτρησέ μας καὶ θὰ τὰ εὕρῃς! »

— Ὡ, ὦ! εἶπεν ὁ Γερμανὸς τοῖθων τὰς χεῖρας ἐπὶ τῆ προσδοκίᾳ μακρὰς συζητήσεως, εἶνε πολὺ φιλόφρονες αὐτοὶ οἱ σωροὶ σας, κύριε, καὶ λέγουν ἅτι σεῖς τοὺς ἐπιβάλλετε νὰ λέγωσιν. Ἄλλ' ἂν ὅλοι οἱ λοφίσκοι ἐκείναζον ἐρείπια, τὸ πρᾶγμα θὰ ἦτο τῆ ἀληθείᾳ πολὺ εὐκόλον!... Καὶ ποῖος θὰ ἠμπόδιζε τότε καὶ ἐμὲ ν' ἀρχίσω ἀνασκαφὰς εἰς ὅλους τοὺς λόφους τῆς πατρίδος;

μου επί παραδείγματι, με την πρόφασιν ότι θά ανακαλύψω ναούς και ανάκτορα :

— Συγγνώμη, κύριε, έχω και άλλο επιχείρημα υπέρ εμού.

— Ποιον; ηρώτησε μετά ζωηρότητος ο οφθαλμίατρος.

— Την παράδοσιν.

— Την παράδοσιν! Και πιστεύετε σεις, ο επιστήμων, εις αυτήν;

— Ναί, κύριε, πιστεύω και μάλιστα πολύ. Φρονώ ότι, προκειμένου περί αρχαιολογίας, η παράδοσις είνε εκ των ασφαλεστάτων οδηγιών, ουδ' δύναται τις ν' ακολουθήσῃ. Ἄφου δὲ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἐγένετο τόσος λόγος περί τῶν θυμασιῶν τῶν ἐμπεριεχομένων εις τὴν πόλιν τῶν Ἐκβάτανων, ἀφού τὰ θυμασια ταῦτα ἐξηφανίσθησαν χωρὶς νὰ καταλίπωσιν οὐδὲν ἔχνοσ, ἀφού ἡ παράδοσις διατείνεται ὅτι ἡ ἀρχαία πόλις κατεῖχε μέρος τῆς πεδιάδος ταύτης παρά τὰς πύλας τῆς Χαμαδάν, ἐγώ προσέρχομαι καὶ ἐπιλαμβάνομαι τοῦ ἔργου πλήρως πεποιθήσεως περί τοῦ ἀποτελέσματος τῶν ἐργασιῶν μου.

Ὁ Γερμανὸς ἔσπεε μετὰ δυσπιστίας τὴν ὑγκώδη κεφαλὴν του.

— Ἐν τούτοις, κύριε, παραδέχεσθε ὅτι τὰ ἀνάκτορα, οἱ ναοί, τὰ ἐπτά τείχη τὰ περιγραφόμενα ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἱστορικῶν, ὑπῆρχαν: κηρώτησεν ὁ Μαυρίκιος.

— Τὸ παραδέχομαι.

— Ποῦ ἦσαν τὰ μνημεῖα ταῦτα καθ' ἑμᾶς; εις ποῖαν θέσιν;

— Ἐδῶ, κύριε, ἔστω δὲν τὸ θεωρῶ ἀδύνατον.

— Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἀφού συμφωνοῦμεν ὅτι εὑρισκόμεθα κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἐπὶ τῶν ἐρείπιων τῶν Ἐκβάτανων, μοὶ φαίνεται ὅτι καὶ ἀνασκαφὰ εἶνε ἐπαρκῶς δικαιολογημένη.

— Ἀλλὰ δὲν ἐγκεῖται εις τοῦτο τὸ ζήτημα.

Ἄν εὑρισκόμεθα ἐπὶ τῆς θέσεως ἐνθα ἔκειντο τὰ Ἐκβάτανα (ὁ σοφὸς οφθαλμίατρος ἐπέφερον Ἐρχματάνα) εὑρισκόμεθα εις χῶρον, ὁπόθεν ἐπέρχσαν τόσοι κατακτηταί, ὅπου τόσοι λαοὶ διεδέχθησαν ἀλλήλους, ὥστε θά ἦτο πολὺ ἐκτακτὸν ἢ ὀλοτελῶς ἀδύνατον ν' ἀρέθῃ τίποτε πρὸς ἀνακάλυψιν!...

— Με συγχωρεῖτε καὶ πάλιν, κύριε: εἶδατε εις καμμίαν ἱστορίαν, εις κανὲν χειρόγραφον τὴν ἐλαχίστην μείαν περί ἀνασκαφῶν γενομένων ἐπὶ τῆς θέσεως τῶν ἀρχαίων Ἐκβάτανων;

— Ὅχι, κύριε.

— Αἱ ἀνασκαφαὶ ἔχουσιν ἐν γένει ἀποτελέσματα λίαν ὀρατά, τὰ ὅποια ἐξ ἀνάγκης ἐρελκῶσιν τὴν προσοχὴν. Παρατηρήσατε τὰς τῶν Σούσων, τῶν Μυκηνῶν, τῆς Πομπηίας. Περιττὸν μοὶ φαίνεται νὰ ὑπανθίσω τὰς ἀνασκαφὰς τῆς Γροίας εις ἓνα συμπατριώτην τοῦ Σλήμαν. Τούτου τεθέντος, πῶς ἐκ τῶν ἀλλεπκλήλων ἀνα-

σκαφῶν, αἵτινες εἰκάζεται ὅτι ἐγένοντο ἐδῶ, δὲν ἀπέμεινεν οὐδὲν ἔχνοσ, οὔτε ἀνευρίσκειται τι εις τὰ μνημεῖα τῆς Εὐρώπης, εις τὰς ἐγχωρίους ἐδῶ κατοικίας, οὔτε μνημονεύεται τίποτε εις τὰ συγγράμματα τῶν ἀπανταχοῦ σοφῶν;

— Πρέπει ἔμω; νὰ ἐνοήσετε ὅτι ἐγὼ δὲν ὠμίλουν περί ἐπιστημονικῶν ἀνασκαφῶν...

— Ἄλλ' ἐν τούτοις ἐν ἀνάκτορον, εἰς ναὸς οἶος ὁ τοῦ Μίθρα, δὲν δύναται ν' ἀποκρυφθῇ λαθραίως, ὡς νὰ ἦτο τὸ παρκαικρὸν ἀντικείμενον!... Ὅπως δὴποτε, κύριε, δύναμαι νὰ σὰς ἐρωτήσω ἂν ἔχετε ἄλλον τινὰ σπουδαιότερον λόγον πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης, τὴν ὁποίαν ἐξεφράσατε, ἢ εἶνε ἄπλως ἀτομικὸν αἰσθημα;

Ἐπιτελεῖται συνέχεια

X.

ΦΤΩΧΟΣ ΑΓΙΟΣ

Νησιωτικὴ παράδοσις

Συνέχεια καὶ τέλος: ἴδε σελίδα 31

Δ.

Τὰς αἰγὰς του ὁ πτωχὸς αἰπόλος, τὰς ἄφρησεν ὡπως εὑρέθησεν εις τὸ ἔλος τοῦ Θεοῦ, οὐδε εἶχε καιρὸν νὰ τὰς ὀδηγήσῃ ὀπίσω εις τὴν μάνδραν καὶ νὰ τὰς ἀσφαλίσῃ. Βοσκὸν ἄλλον ν' ἀρῆσιν ἀναπληρωτὴν δὲν εἶχε τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Ὁ ψυχογιὸς του δὲν εἶχε, ἐπιστρέφει ἀκόμη ἀπὸ τὸ φρουρίον. Τὸ παληόπαιδο θά ἤφρε τὰς πύλας ἀνοικτάς καὶ θά τὸ ἔστρωσε με φίλους εις κανὲν κηπησιον. Τίς οἶδεν ἂν δὲν ἐπώλησε τὸ ἡμισυ τῆς καρδίας, τῆς προωρισμένης διὰ τὸν κολλήγαν, ἀντὶ ἡμισείας δωδεκάδος ἰχθυδίων πικρῶν;

Ὁ βοσκὸς ὀλίγα μόνον βήματα ἔτρεξεν ἐπὶ τῆς μεγάλης ὁδοῦ καὶ εἶτα ἔστραφῃ πρὸς τὰ ἀριστερὰ καὶ ἐχώθη ἐν μέσῳ συστάδος θάμνων. Δὲν ἦτο μωρὸς αὐτὸς: νὰ ὑπάγῃ εις τὸ Κάστρον διὰ τῆς μεγάλης ὁδοῦ, τὴν ὁποίαν εἶχε δεῖξει ἀρτίως εις τοὺς κλέπτας. Ἐγνώριζε παμπόλλας πλαγίας ὁδοῦ καὶ μονοπάτια γνωστὰ μόνον εις τοὺς ἀθρώπους τοῦ ἐπαγγέλματός του.

Ἐκεῖ μεταξὺ τῶν θάμνων ἤρχιζεν ἓνα μονοπάτι γνωστότατον αὐτῷ: χιλιάκις τὸ εἶχε διατρέξει. Διὰ τοῦ μονοπατίου τούτου θά προσέλαμθανε τοὺς πειρατὰς κατὰ χίλια τοῦλάχιστον βήματα. Εἶχε καιρὸν νὰ ὑπάγῃ, νὰ ἔλθῃ, κ' ἐκεῖνοι νὰ μὴν ἔχουν φθάσει ἀκόμη!

Ἦτο μονοπάτι καὶ ἦτο κρημνός. Ὁμοιάζει με τὸν κρημνὸν καὶ με τὸ μονοπάτι τοῦ δημόδου Ἰσματός. Ἄλλ' ἐγνώριζεν αὐτὸς ἀπὸ κρημνός, καθὼς καὶ ἀπὸ μονοπάτι. Ἀπὸ τέτοια «δὲν ἴδρωνε τὸ μάτι του». Ἐπάτει τόσον ἐλαφρὰ εις τὴν γῆν, ὥστε δὲν ἄφρησε σχεδὸν ἔχνοσ. Εἰς τὸ ἐπίπεδον οἱ πόδες του ἔκοπτον ὡς τροχοί, εις τὸ κρημνῶδες προσκολλῶντο ὡς ἀρπάγαι. Οἱ καλῶς ἐσφιγμένοι περὶ τὰ σφραῖ καὶ φολεδοει-

δῶς ἀνερχόμενοι εις τὴν κνήμην ἱμάντες τῶν πεδίλων του ἦσαν ὡς πτερὰ εις τοὺς πόδας.

Ἐτρεχεν, ἔτρεχεν, ἀναοριχόμενος εις βράχους, ὑπερπῶδὸν χάνδακας, κατερχόμενος τὴν κρημνῶδη ἀκτὴν, ταλαντευόμενος ἐπὶ τοῦ πρανοῦς, ὅπου ἄγρια ἀνθύλλια καὶ θάμνοι ἄζωοι καὶ ἄφυλλοι ἀσφοδελοὶ ἐφύοντο μόνον, αἰωρούμενος ὑπεράνω τοῦ πελάγους, προσπαζόντος μαλθακῶς πρὸς τοὺς βράχους τῆς ἀποροῦτος ἀκτῆς, ἔτρεχε καὶ συγχρόνως ἐμελέτα νοερῶς τὸ σχέδιόν του. Οἱ ἐν τῷ φρουρίῳ εἶχον συνήθειαν, ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ὑπαγορευθεῖσαν, ν' ἀναβιβάζωσι τὴν γέφυραν καθ' ἑκάστην μικρὴν πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, νὰ τὴν καταβιβάζωσι δὲ τὸ πρωὶ ἄμα τῇ ἀνατολῇ. Ἐὰν εὑρίσκε τὴν γέφυραν ὑψωμένην ἀκόμη, ἂν καὶ πρὸ πολλοῦ εἶχεν ἐξημερώσει ἤδη, θά ἐφώνει εις τὸν φύλακα τῆς πύλης τοῦ φρουρίου νὰ μὴ τὴν καταβιβάσῃ, δι' ὄνομα Θεοῦ: ἐὰν τὴν εὑρίσκε καταβιβασμένην, ὡς ἦτο πιθανόν, θά τὸν ἐξώρκιζε νὰ τὴν σηκώσῃ, νὰ τὴν ὑψώσῃ, νὰ τὴν μεταρσιώσῃ, κόπτων πᾶσαν συγκοινωνίαν με τὴν γῆραν, ἂν ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, ἄλλως τὸ Κάστρον χάνεται.

Καὶ τοιαύτας σκέψεις ἀνεκύκλου ἐν τῷ νῷ, καὶ τοιοῦτους φρότους ἔτρεπε κατερχόμενος τὴν ἀγρίαν ἐκείνην βορειοδυτικὴν ἀκτὴν, ὅπου αἶγες μόνον δύνανται νὰ πατῶσι.

Φθάσας ἀντικρὺ τοῦ παρεκκλησιῦ τοῦ Ἁγίου Σώζοντος, τοῦ ἐγειρομένου ἰδιορρυθμῶς ἐπὶ τινος σκοπέλου ὀλίγας ὀργυίας ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ, ἔκαμε τρεῖς τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ κ' ἐπεκαλέσθη τὸν Ἅγιον τώρα νὰ τὸ δεῖξῃ, νὰ μὴ ψεύσῃ τὸ ὄνομά του.

Εἶτα διὰ τὸ ἀσφαλέστερον κατῆλθεν ἀκόμη χθαμαλότερον πρὸς τὸν αἰγιαλὸν καὶ πάλιν ἤρχισεν ἐλαφρὰ καὶ γοργὰ πατῶν ν' ἀνερχεται πρὸς τὴν γέφυραν τοῦ Κάστρου. Εὑρίσκετο ἐνώπιον τοῦ φρουρίου.

Φοβερὸν βραχῶδες βράχρθον, ὅπου ἴλιγγοι καὶ σκοτοδίνη κυριεῖε τὸν ἀνθρωπὸν, ἔβυσσος, ξηρὰ, αἰωρουμένη ὑπεράνω τῆς ὑγρᾶς ἀβύσσου, χάσκει ὑπὸ τὴν γέφυραν.

Ἡ γέφυρα ἦτο ὑψωμένη ἀκόμη, ἂν καὶ ὁ ἡλιος εἶχεν ἀνατείλει πρὸ μικροῦ.

Ὁ βοσκὸς δὲν κινῆθη τὴν ὄραν ἐκείνην νὰ μὴ ἐνθυμηθῇ τὸν παρχγιὸν του καὶ ἠπόρει τί νὰ ἐγείνη. Μὴν ἔπαθε τυχὸν τίποτε, μὴν ἔπεσε (Θεὸς φυλάξῃ) εις τὰς χεῖρας τῶν κορσάρων, μήπως τὸν συνέλαβον οὗτοι περιπλανώμενον καὶ τὸν ἐπῆσαν κελᾶθον; Διότι ὁ βοσκὸς ἐνόει ἀμυδρῶς ὅτι, ἂν αὐτοῦ ἐφείσθησαν οἱ βάρβαροι, τὸ ἔκκαμν ἐκ περισσῆς προσυλάξεως, διὰ νὰ μὴ προδοθῶσι πρὶν φθάσωσιν εις τὸ Κάστρον. Ἄλλ' ἔχι ὁ παρχγιὸς του δὲν εἶχε πάθει (σίδηρο στῆ μέση του!) τίποτε. Ἐκ τῆς ἀπορίας ἐμελλε νὰ ἐξυχθῇ ὁ βοσκὸς πρὶν μάλιστα ἐρωτήσῃ.

Ἄσθμαίνων ὁ πτωχὸς Τσόμπανος ἐστάθη ἀριστερόθεν, κρυπτόμενος παρὰ τὴν βᾶσιν τοῦ ὑψηλοῦ πετρίνου θριγκοῦ, καὶ ἤρχισε μεγαλοφώνως νὰ καλῇ τὸν πυλωρὸν τοῦ φρουρίου:

— Ἐ! ἀπ' τὸ Κάτρο! Ἐ! πορτάρη!

Οὐδεμία φωνὴ ἀπήντησεν.

Ὁ βοσκὸς ἔκαζε με ὄσπν δύναμιν εἶχε, διὰ τῆς κερκλικωτέρας καὶ βραχνοτέρας φωνῆς του:

— Ἐ! πορτάρη! Ἐ! ἀπ' τὴν Ταράτσα! Ἐ! ἀπ' τὸ Κιόσι!

Ταράτσα ἦτο ὑψηλὸς ἀκροδόμενος ὑπεράνω τῆς σιδηρᾶς πύλης κτισμένος, με τὰς πολεμίστρας καὶ με τὴν ἀπαραίτητον ζηματίστραν του, τὴν ὑπερθεν τῆς πύλης μακρὰν ὀπῆν, δι' ἧς ὡς τελευταῖον ὄπλον καὶ καταφύγιον, ἠπειλοῦν νὰ ζηματίσωσι πάντα ἐπιδρομέα κατορθώσαντα τὰ ζυγίσην εις τὴν σιδηρὰν πύλην κ' ἐπιχειροῦντα νὰ τὴν βιάσῃ. Κιόσι (κιόσι) ἦτο τὸ μικρὸν περιπτερον, ὅπου συνερχόμενοι ἐβουλοῦντο ἢ ἀπλῶς ἠργολόγουν οἱ προσετοὶ με τὴν μακρὰν ταμπουκάν, με τὰς ποικιλτὰς μανίκας καὶ τὰς κεντητὰς ζώνας των.

Καὶ πάλιν ἐκ τοῦτου ἐπανέλαθεν:

— Ἐ! πορτάρη! Ἐ! σεις οἱ προσετοὶ!

Τὴν φωνὴν ταύτην ἠκούσθη βραχύνος ὁ βερὺς καὶ ὄξυς τριγμὸς τῶν σιδηρῶν μοχλῶν. Ἄλλ' οὐχ ἦττον παραδόξως ἢ πύλη ἔμεινε κλειστή, ὡς νὰ μετενόησεν ἐκεῖνος, ὅστις ἐμελλε νὰ τὴν ανοίξῃ.

Συγχρόνως διὰ τινος πολεμίστρας ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ ἀκροδόμενου ἠκούσθη φωνή:

— Ἐ! σὺ, πῶς βιάζεσαι τόσο, Τσόμπανος; ἔχε ὑπομονὴ νὰ καταβάσωμε τὸ γεφύρι. Ἡ θέλεις νὰ σ' ἀνεβάσω καὶ σὲ με τὸ παλάγκο, καθὼς ἀνέβασα τὸν παρχγιὸν σου τὴν αὐγὴ;

— Τὸν ἀνέβασες με τὸ παλάγκο; εἶπεν αὐτομάτως ὁ βοσκὸς.

— Ἐφραε τὸ γάλα τοῦ κύρ Ἀναγνώστη τοῦ προσετοῦ, καὶ ὁ κύρ Ἀναγνώστης τὸ θέλει φρέσκο, κατάλαβες. Ἐγὼ κατέβασα τὸ παλάγκο, γιὰ νὰ περάσῃ τὴν καρδάρα στὸν γάντζο, κ' ἡ ἀφεντιά του ἐδέθηκε ὁ ἴδιος, χωρὶς νὰ μοῦ πῇ. Σὰ βερὺ τὸ γάλα, εἶπα, σὺν ἄρχισα νὰ τραβῶ τὸ παλάγκο. Σὺν τὸν ἀνέβασα ὡς τὸ μισθὸ τὸ ὕψος, βλέπω τὴ μούρη τοῦ ψυχογιουῦ σου, καὶ μ' ἐκύτταζε καὶ γελοῦσε σὺν μαϊμοῦ. Εἶπα νὰ τοῦ παίξω καμμιά δουλειά, ν' ἀρῆσω μιά τὴ σκοινί, ποῦ νὰ τοῦ φανῇ ὁ οὐρανὸς φροντῆλι... νὰ σοῦ τὴν φτιάσω ἐγὼ κοπανιστή... Μὰ θὲ ἔχη χάρι, λυπήθηκα τὸ γάλα τοῦ κύρ Ἀναγνώστη, εἰ δὲ μὴ, ἓνα ττοῦ πανόπουλο ὀλιγώτερο, ἓνα περισσότερο, θελὰ χάρι, κατάλαβες, ἢ Πόλι...

— Δὲ με μέλει ἐμένα γι' αὐτά, τοῦ ἐφύνησεν ἀπ' ἀντικρὺ ὁ βοσκὸς ἀρχίσας νὰ δυσπρόβῃ ἐπὶ τὴ πολυλογία τοῦ φύλακος, ὅστις ἀόρατος ὄπισθεν τοῦ τοίχου, διὰ τῆς πολεμίστρας βλέπων τὸν βοσκόν, εὐχαριστεῖτο νὰ τὸν περάσῃ, καπνί-

ΣΙΜΗΤΟΠΩΛΗΣ

ΚΙΡΚΑΣΙΟΣ

ζων τὸ βραχὺ τσιμπούκι του, ἔχων ἀξιόσους δημογεροντικὰς καὶ τρέφων περιφρόνησιν πρὸς τὸ γένος τῶν ποιμένων.

— Καὶ γιὰ τί πράγματα ἐσένα σὲ μέλει; ἀπάντησεν ὁ πωλιωρὸς μιμούμενος τὴν ἐπίρρινον φωνὴν τοῦ αἰπόλου.

— Ἄκουσε νὰ σοῦ πῶ! ποῦ εἶσαι! ἔκραζεν ἀνυπόμονος οὕτως, τρέχων νὰ πῆς στοὺς προσετούς, τὸ καλὸ π' σὰς θέλω, νὰ μὴν κατεδάσετε σήμερα τὸ γεφύρι! Τὸ καλὸ π' σὰς θέλω! Ἄκου; —

Νὰ μὴν κατεδάσουμε τὸ γεφύρι; ἐπανέλαθε μηχανικῶς ὁ πωλιωρὸς ὀπίσθεν τῆς πολεμίστρας.

— Νὰ μὴν τὸ κατεδάσετε! ἐρώνησεν ἐμφαντικώτερον ὁ βοσκός.

— Καὶ γιὰτί; Ἐσὺ θὰ μὰς προσταξῆς; Νὰ μὴν ὠνευστήκης τίποτε;

Καὶ ἦτο ἐτοιμὸς, ὅπως πρότερον ἀνέβαλε ν' ἀνοιξῆ τὰς πύλας τοῦ φρουρίου, ἀπλῶς διὰ νὰ βασιάνισῃ τὸν βοσκόν, διότι τὸν ἐνόμισε θέλοντα νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ φρούριον δι' ἰδιαιτέραν του ὑπόθεσιν, οὕτω τῶρα ν' ἀνοιξῆ τὴν πύλην καὶ νὰ σηκώσῃ διὰ τοῦ ἀρχετύπου μοχλοῦ τὴν γέφυραν μίαν ὥραν ἀρχήτερα, εἰς τὸ πείσμα τοῦ αἰπόλου, κελεύοντος νὰ μείνῃ ὑψωμένη ἡ γέφυρα.

Ὁ μπάριμπα-Δῆμος (οὕτως ἐκαλεῖτο ὁ πωλιωρὸς τοῦ φρουρίου) ἦτο ἡ παραξενιὰ καὶ ἡ ἀντιλογία ἐμπρόσωπος.

— Ἦρθαν κλέφταις! ἐπανέλαθεν ἡ φωνὴ τοῦ

βοσκου. Ἦρθαν κορσάροι! Τοὺς εἶδα μὲ τὰ μάτια μου!

— Κλέφταις; Κορσάροι; ἐπανεῖπε καὶ ὁ μπάριμπα-Δῆμος.

— Σῦρε νὰ πῆς 'ς τοὺς προσετούς, πὲς καὶ τοῦ κύρ Ἀναγνώστη τοῦ κολλήγα μου χαιρετίσματα πολλὰ ἀπὸ μένα, ἦρθαν κορσάροι! Τοὺς εἶδα ἀπὸ τὸ Σταυρό! Ἔτσι νὰ ἔχω καλὸ τέλος! Εἶδα παραπάν' ἀπὸ δέκα — δώδεκα. Θὰ εἶνε καὶ ἄλλοι κρυμμένοι. Δὲν ξέρω ποῦ ἔχουν ἀραμμένο τὸ κατὶ τους... Ὡς τόσο τοὺς εἶδα. Ἦρθαν νὰ ἐρωτήσουν τὸ δρόμο τοῦ Κάστρου ἀπὸ μένα...

Ὁ μπάριμπα-Δῆμος ἤρχισε νὰ λαμβάνῃ ὑπὸ σπουδαιότεραν ὄψιν τὸ πρᾶγμα. Ἐν τούτοις ὅπως μὴ ἀφήσῃ ἐξ ὀλοκλήρου τὴν ἀντιλογίαν του:

— Μὴν εἶδες ὄνειρο, ἄνθρωπε; ἐφώναζε. Ποῦ θελὰ βρεθοῦν οἱ κορσάροι;

— Τοὺς εἶδα, σοῦ λέω, μὲ τὰ μάτια μου. Ὅπου καὶ ἂν εἶνε ἔφτασαν! Μὴν κατεδάξῃς τὸ γεφύρι, πρὶν σοῦ δώσουν τὴν ἄδεια οἱ προσετοί.

Ἄς βάλουν βάρδια καὶ 'στὸ Πρεγάδι καὶ ἄλλου, γιὰ νὰ μὴ σὰς πατήσουν νύχτα!

Καὶ ταῦτα λέγων, ὁ βοσκὸς ἤρχισε ν' ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν γέφυραν.

— Εἶσαι στὰ συγκαλά σου; τοῦ ἐφώναζε διὰ τελευταίαν φορὰν ὁ μπάριμπα-Δῆμος.

— Ἐγὼ εἶμαι στὰ λογικά μου, ἡσύχασε τῶρα θὰ ἰδῆς.

— Καὶ σὺ ποῦ θὰ πᾶς; τὸν ἠρώτησεν ὁ πωλιωρὸς.

— Ἐγὼ ἔχω τὰ γίδια μου καὶ ξέρω καὶ ὄλαις τὰς σπηλιάς νὰ κρυφθῶ, ἀπάντησεν ὁ βοσκός.

Τῷ ὄντι, τὴν τελευταίαν στιγμὴν τοῦ ἦλθε τοῦ μπάριμπα-Δῆμου ἡ ἀπορία: διατί, ἂν πράγματι εἶχαν ἔλθει πειραταί, ὁ Τσόμπανος δὲν ἐφρόντιζε καὶ περὶ τῆς προσωπικῆς ἀσφαλείας του. Ἄλλ' ὁ βοσκὸς ἐξηκολούθησε ν' ἀπομακρύνεται καὶ μετ' ὀλίγον ἔγεινεν ἄφαντος.

εἰς τὴν Ταράτσαν τοῦ φρουρίου ὁ παραγωγὸς του, κατὰ τὴν ἀφήγησιν τοῦ πωλιωροῦ, ἀλλὰ πρῶτον ἠλπίζεν ὅτι οἱ πειραταὶ δὲν θὰ ὑποπτεύοντο τὸ παρ' αὐτοῦ γενόμενον διάδημα, ἔπειτα αὐτός, ὅστις ἐγνώριζεν ὅλους τοὺς κρημνοὺς καὶ ὅλα τὰ μονοπάτια, ἐγνώριζεν ἐπίσης καὶ ὅλα τὰ σπηλιάκα καὶ τὰς κρύπτας, τὰς ἀνοιγομένας ἀνὰ τὰς βραχίονες βορεινὰς ἐσχατίας τῆς νήσου. Ἐλυπεῖτο δὲ τὸ πτωχὸν αἰπόλιόν του, τὸ ὅποιον ἐθεώρει ὡς παρακαταθήκην ἐμπιστευθεῖσαν αὐ-

ΑΝΟΙΞΙΣ

Ὁ μπάριμπα-Δῆμος ἤρχισε νὰ σταυροκοπῆται κρειδῶς ὀπίσθεν τῆς πολεμίστρας, εἶτα ἔσπευσε νὰ καταβῇ ἀπὸ τὴν Ταράτσαν καὶ εἰσέλθῃ εἰς τὸ Κιόσκι καὶ μετέδωκε τὴν εἰδήσιν εἰς τοὺς δημογεροντας τοῦ φρουρίου.

Ε'

Τῷ ὄντι, οὔτε ἡ ἰδέα δὲν τοῦ ἦλθε τοῦ πτωχοῦ αἰπόλου, τοῦ βόσκοντος ὀλίγας αἰγὰς εἰς τὸ κατάμερον τῶν Τριῶν Σταυρῶν, νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ μπάριμπα Δῆμου νὰ τοῦ βίψῃ τὴν σχευήν κλίμακα ἢ νὰ τοῦ καταβιβάσῃ τὴν κάλιον μετὰ τὴν ἀρπάγην καὶ τὴν θηλειάν, δι' ἧς ἀνήλθεν

τῷ ὑπὸ τῆς φειδωλῆς μοίρας του πρὸς φύλαξιν.

Ὁ κολλήγας του ὁ κύρ Ἀναγνώστης, ὁ προσετός, δὲν ἦτο ἄνθρωπος μὲ ανοιχτὴ χεῖρ, βλέπεις, καὶ ἂν ὁ πτωχὸς Τσόμπανος ἔχανε τὰς αἰγὰς του, ἦτο κατεστραμμένος, καὶ πολλὰς ἐλπίδας δὲν εἶχε νὰ εὕρῃ σερμαγιὰ διὰ ν' αγοράσῃ ἄλλας. Ἐπειτα ὅλοι θὰ τὸν ὠνόμαζαν ἀνάξιον. Ἐνόει αὐτός, καλὰ ἀπὸ κόσμον, ἅς ἦτο καὶ αἰγοβοσκός. Καὶ τυχερῶς νὰ εἶσαι, κατάλαβες, καλὸ δὲν σοῦ λέγουν, μόνον «σοῦ κάνουν πρόσωπο», καὶ ἀπ' ὀπίσω σοῦ σκάθουν τὸ λάκκο καὶ ἄτυχος νὰ εἶσαι, πάλιν «τύφλα!» σοῦ φωνάζουν

όλοι. Καί ούτε ώνεροπόλοι: αμοιβήν ή μισθόν τινα, διότι, κατά τὸ φαινόμενον, προσέφερε μεγάλην εκδούλευσιν εἰς τοὺς συμπατριώτας του, ἀναγγέλλων τὸν επικροτούμενον φοβερόν κίνδυνον καὶ σώζων ἐκ φόνου καὶ διαρπαγῆς ὀλόκληρον χωρίον. Αὐτὰ εἶνε, (πῶς νὰ εἶπη τις;) «ἱεῖα πράγματα», καὶ ἂν ὑπάρχη ἀμοιβή τις, θὰ εἶνε ἀλλοῦ κάπου· εἶχεν ἀμυδρὴν τὴν συνείδησιν ταύτην.

Τοιαῦτά τινα ἀνελογίζετο ὁ πτωχὸς αἰπόλος, ὁ βόσκων ὀλίγας αἴγας εἰς τὸ κατάμερον τῶν Τριῶν Σταυρῶν, καὶ ἀνήρχετο δρομαίως τὴν ἰδίαν ἀτραπὸν, δι' ἧς εἶχε κατέλθει εἰς τὸ φρούριον.

Ἄλλ' ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸ ὕψος τοῦ κρημνοῦ, ὀπίθεν ἀρχίζει ἡ ἀτραπὸς νὰ διαχαράττηται, τρεῖς ἄνδρες κεκουμμένοι εἰς τοὺς θάμνους ἀναπλήσαντες τὸν συνέλαβον. Ὁ βόσκος ἀφῆκε πεπινγμένην κραυγὴν. Οἱ ἔνοπλοι ἄνδρες ἐν ἀκαρεῖ ἰὸν ἐφίμωσαν καὶ τὸν ἔδεσαν. Τὴν μετέφεραν δὲ πλοσίον τῶν συντρόφων των.

Ἦτο ἡ ὀπισθοφυλακὴ τῶν Ἀγαρηνῶν, ἧτις, φθάσασα εἰς τὴν κοιλάδα τὴν ἐκτεινομένην κάτω τοῦ ζυγώματος τῶν Τριῶν Σταυρῶν, εὔρε καλὸν ἔρμκιον τὰς αἴγας τοῦ πτωχοῦ αἰπόλου. Οἱ βάρβαροι ἐσφάζαν πάραυτα τρεῖς παχεῖς τράγους, καὶ ὅσα ἐρίφια ὑπῆρχον τὰ ἐγδαρὰ καὶ τὰ ἐσοῦ-θλιασιν.

Ἐπερίμεναν τὸ σημεῖον τῶν πέντε τουφεκισμῶν, τὸ ὅποιον εἶχε συμφωνηθῆ μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν προπορευθέντων συντρόφων των. Ἄμα ἐπατεῖτο τὸ Κάστρον, εἶχον καιρὸν νὰ ψήσωσι τὰ σφάγια καὶ νὰ εὐωχηθῶσιν. Οὐχ ἦττον εἰς τούτων ἤναψε πῦρ καὶ κατεγίνετο νὰ ψήσῃ τὸ τρυφερώτερον τῶν ἐριφίων.

Τρεῖς ἢ τέσσαρες αὐτῶν εἶχον τοποθετηθῆ παρὰ τὸν κρημὸν ἐπισκοποῦντες πρὸς τὸν Ἄγιον Σῶστην. Ἐπερίμεναν ὁσονοῦπω τὴν ἐμφάνισιν τοῦ πλοίου των.

Αὐτοὶ οὗτοι ἦσαν οἱ συλλαβόντες τὸν πτωχὸν αἰπόλον.

Τὴν ἐκράτησαν ἐν ἀσφαλείᾳ καὶ δὲν τὸν ἐνώ-χλησαν ἄλλως. Προφανῶς οὗτοι εὐρίσκοντο ἐν ἀγνοίᾳ τῆς καθόδου τοῦ βοσκῆ πρὸς τὸ φρούριον, καὶ οὐδ' ὑπέωπτευσαν ὅτι αὐτὸς εἶχε φέρει εἰς τοὺς συμπατριώτας του τὴν εἰδησιν τῆς ἀφίξεώς των.

Παροῦθε μακρὰ ὥρα καὶ οἱ πειραταὶ ἤρχισαν ν' ἀνησυχοῦσι. Τὸ μὲν πλοῖον ἐφάνη πλέον δειλῶς πέραν τοῦ ακρωτηρίου τῆς Ἀγίας Ἐλένης καὶ ἐλθὼν προσωρισθῆ οὐ μακρὰν τοῦ Ἄγιου Σῶστη. Ἐκ τοῦ φρουρίου ὁμῶς οὐδὲν σημεῖον ἠκούσθη.

Τέλος, περὶ ὥραν τετάρτην τῆς ἡμέρας, ὅταν ὁ κλιος εἶχεν ἀνέλθει ἤδη πολὺ ὑψηλὰ, οἱ δώδεκα σύντροφοὶ των κἀθῆδροι καὶ πνευστιῶντες ἔφθασαν ἀπρακτοὶ πλοσίον των.

Ὁ πτωχὸς Τσομπανός, ὁ δεσμώτης, ἐνόει ἐκ

τῶν ὀργίλων βλεμμάτων καὶ ἐκ τῆς θηριώδους ἐκφράσεως τοῦ πρῶσώπου των (χωρὶς νὰ ἐννοῆ τίποτε ἐκ τῆς βρῆχρῶφου γλώσσης των), ὅτι εὔρον τὰς πύλας τοῦ φρουρίου κλειστάς καὶ τὴν γέφυραν ὑψωμένην. Ὁ Ἄγιος Σῶστης εἶχε κάμει τὸ θαῦμά του. Αἶφνης εἰς τῶν βαρβάρων διαπρεπῆς καὶ μεγαλόσωμος, ὅστις ἐφαίνετο ἐξασκῶν ἐξουσίαν τινὰ ἐπὶ τοὺς ἄλλους, ὑψώσας τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς ἀνατολὰς εἶπεν ἀραβιστί.

— Ὁμνίω εἰς τὸν Ἀλλάχ, ἂν πέσῃ ὁ προδότης εἰς τὰς χεῖράς μου, νὰ τὸν θυσιάσω ὡς αὐτοὺς τοὺς τράγους!

— Ποῖος προδότης; ἠρώτησεν εἰς τῶν συντρόφων του.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ πρῶτος λαλήσας, ὅστις ἦτο αὐτὸς ἐκεῖνος, ὅστις μετὰ τοῦ γέρο-Σολμάν, τοῦ λαλοῦντος τὴν ἐλληνοδάρβερρον, εἶχεν ἐρωτήσῃ τὴν πρῶτὴν τὸν αἰπόλον περὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγοῦσης εἰς τὸ φρούριον, ἔστρεψε τὸ βλέμμα πρὸς τὸν σωρὸν, ὃν ἀπετέλει ὁ δεσμῶς βόσκος κεί-μενος παρὰ τινὰ σχοῖνον.

— Τί εἶν' αὐτό; εἶπε.

Καὶ κύψας ἐζήτησε τὸ πρόσωπον τοῦ αἰπόλου.

— Ἴδού ὁ προδότης! σύντροφε, ἀπήντησε τότε ὁ μεγαλόσωμος βάρβαρος πρὸς τὸν ἐρωτήσαντα προηγουμένως.

Καὶ εἶτα ἤρχισε νὰ ἐξηγῆ ἐν συντόμῳ πρὸς τοὺς πειρατὰς, ὅτι ἐκ τῆς κινήσεως ἦν παρετήρησεν ἐντὸς τοῦ Κάστρου μὲ τὸ ἐξησκημένον ὄμμα του, ἐκ τῶν βλεμμάτων τὰ ὅποια ἐμάντευεν ὀπισθεν τῶν πολεμιστοῶν ἐπὶ τοῦ ακρω-δῶμου, εἶχεν ὑποπεύσει ὅτι κάποιος ἔδωκεν εἰ-δησιν εἰς τοὺς ἀπίστους περὶ τῆς ἀφίξεως τοῦ μουσουλμανικοῦ στρατεύματος.

Ἀκολούθως τοὺς ἠρώτησε ποῦ ἦσαν τὸν ἀπί-στον αὐτόν. Οἱ σύντροφοὶ τοῦ διηγήθησαν ὅτι τὸν συνέλαβον ἀναρχιγόμενον εἰς τὸν κρημὸν, ἐκεῖ κάτω, ὅπου τινες τῶν ἀνδρῶν εἶχον κρυβῆ πακρομενέοντες.

Καὶ τότε ἠλήθευσε διὰ μυριστὴν φωνῆν ἡ δε-σποτικὴ πρόφρησις, καὶ εἰς περιπλέον ἐνόηματος βάρβαρος ἔειπε *λατρεῖαν προσφέρειν τῷ Θεῷ*.

Ἀπήχθη μεταξὺ τῶν ἐρεικῶν καὶ σχοίνων, ὅπου δειλὰ ἀνθόλλιξι ἐποικιλίον τὸν πράσινον ἐκρινὸν τῆς γῆς τάπατα· ἐκεῖ τὸν ἔσταν οἱ Ἀγαρηνοὶ ἀλαλάζοντες καὶ ἐκεῖ ἔβουσε μὲ τὸ κίμα του τὰ ἄνθη καὶ τοὺς χλωροὺς κλάδους, καὶ ζέον ζει-θιον ἐκοκκίνισε τὴν γῆν, ἧτις εὐμενῆς τὸ ἐδέχθη, ἡ δὲ αὔρα πραεῖα ἀνέλαθεν ἐπὶ πτίλων των πνοήν του, καὶ ἐκεῖ ἐκοιμήθη τὸν ὕπνον τὸν παραδείσιον, πτωχὸς αἰπόλος! *μιμηθεῖς τὸν Ποιμένα τὸν κα-λόν, τὸν τίθειται τὴν ἐν γῆν ὑπὲρ τῶν προβάτων*.

Καὶ ὕστερον, πῶς νὰ μὴ μοσχοβολᾷ τὸ χῶμα; **Α ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ**

ΒΟΤΑΝΙΚΑΙ ΟΜΙΛΙΑΙ

Κυτταρικὴ Πολιτεία.

Β'.

Τὸ φυτὸν ὁμοιάζει μὲ πολιτείαν. — Τὸ φυτὸν εἶνε κυτταρικὴ πολιτεία. — Τὰ κύτταρα μικροσκοπικὰ ὄντα. — Μορφή καὶ χημικὴ ἐνωσις τῶν κυττάρων — Προωτόπλασμα καὶ κυτταρικὴ μεμβρᾶν.

Εἰκὼν τις ἤθελεν εἶναι κατάλληλος ὅπως παραστήσῃ καθαρῶς τὴν ἰδέαν ταύτην Ἀναμφι-βόλως μίᾳ ἐπικράτειᾳ, μίᾳ πολιτείᾳ, ὅπως θέ-λετε νὰ ὀνομάσητε αὐτήν, ἀποτελεῖ ὑπὸ πολλὰς ἐπιφύσεις ἐνιαῖον ὄργανισμὸν, ὅστις φέρει αὐτοτε-λῆ πολλὰκις ἰσχυρῶς ἀποτετυπωμένον καὶ διὰ τοῦ χρόνου ἀναλλοίωτον διατηρηθέντα χαρακτη-ρῆα. Ἡ πολιτεία θεωρεῖ τὸ κράτος ἦτοι τὴν χώραν αὐτῆς ἀμέριστον, ἐπομένως αὕτη ἀπο-τελεῖ πραγματικὴν ἀτομικότητα. Ἐκάστη πολι-τεία εἶχε τὴν ἰδίαν αὐτῆς ἱστορίαν τῆς ἀνα-πτύξεως. Θεμελιούται, ἀξάνει, ἀκμάζει καὶ παρακμάζει. Ἐχει τὰ οικονομικὰ αὐτῆς, διὰ τὴν λειτουργίαν τῶν ὀπίων διατηρεῖ ὄργανα.

Ἡ πολιτεία αὕτη ἐνεργεῖ ὡς ἐνιαῖος ὄργανισμὸς καὶ πρὸς τὰ ἐξω· κηρύττει πόλεμον, ἐπιχειρεῖ κοινωφελῆ ἔργα, οἰκοδομεῖ δημόσια κτίρια κτλ. Ἄλλ' ἐνῶ ἀπ' ἐνός ἡ πολιτεία παρίσταται ὡς ἐνιαῖον ὄλον, ἀπ' ἐτέρου καταμερίζεται εἰς ἐπαρχίας, ἐκάστη τῶν ὀπίων καὶ αὕτη ἐν σμι-κρῷ εἶναι μίᾳ πολιτείᾳ, ἡ δὲ ἱστορία διδάσκει ἡμᾶς, ὅτι ἐπαρχίαι ἐνεκα διαφόρων περιστάσεων ἀποχωριθεῖται ἀπὸ τὴν ὀλομέλειαν, ἐσχημάτι-σαν ἰδίαις καὶ αὐτοτελεῖς πολιτείας, αἵτινες ὡς τοιαῦται ἐξηκολούθησαν ὑπάρχουσαι. Ἡ ἐπαρ-χία πάλιν δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς μίᾳ μονὰς ἀ-ποτελουμένη ἀπὸ κοινότητος, αἵτινες χαρακτη-ρίζουσι τοὺς μικροτέρους κοινωνικοὺς δεσμοὺς. Ἐκάστη κοινότης καὶ αὕτη εἶναι μικρὰ πολιτεία ἐν σμικρῷ ἔχουσα ἰδιαίτερον οικονομικὴν διοί-κασιν καὶ ἐν ἀνάγκῃ αὐτοτελῶς δυναμένη νὰ ὑπάρῃ. Τὴν εἰκόνα ταύτην λαμβάνοντες ὑπ' ὄ-ψει δυνάμεθα νὰ παραβάλομεν τὸ μὲν ζῶον μὲ μίαν αὐστηρῶς συγκεντρωτικὴν πολιτείαν, τῆς ὀποιᾶς τὰ μέλη ἀπόλεσαν καθολοκλησίαν τὴν αὐθυπαρξίαν των καὶ εἰς τὴν ὀπίαν μίᾳ μόνῃ θέλησιν κυριαρχεῖ ἐπὶ τοῦ ὄλου. Τὸ φυτὸν ἀπ' ἐ-ναντίας δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν ὡς μίαν ἐλευ-θέως ὀργανισμένην ὀμοσπονδίαν, τῆς ὀποιᾶς τὰ μέλη καίτοι ἀφωσιωμένα εἰς τὴν ὀλομέλειαν διε-φύλαξαν ὁμῶς ποῖαν τινὰ αὐθυπαρξίαν καὶ αὐτο-διοικησιν.

Ἐν τῇ ὀμοσπόνδιῳ πολιτείᾳ τοῦ φυτοῦ οἱ μὲν κλάδοι καὶ κλώνες ἀντιστοιχοῦσι μὲ τὰς ἐπαρ-χίας, τὰ φύλλα μὲ τὰς κοινότητας, ἀλλ' ἡ κοινό-

της δὲν εἶναι ὁ τελευταῖος κρίκος τῆς ἀλύσεως, διότι καὶ αὕτη ἡ κοινότης ἀποτελεῖται πάλιν ἀπὸ τὴν ὀμάδα τῶν πολιτῶν. Ὁ πολίτης ἂν καὶ μέλος τῆς κοινότητος καὶ τῆς πολιτείας, ὁμῶς εἶναι αὐτοτελεῖς ὄν, τὸ ὅποιον ζῆ ἐν πρώτοις διὰ τὸν ἑαυτὸν του καὶ ἔχει ἰδίαν οικονομίαν. Ἄπασαι μάλιστα αὐτοῦ αἰ προσπαθεῖαι σκοποῦσι κατὰ πρῶτον τὴν ἰδίαν αὐτοῦ συντήρησιν, τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ὑπαρξίν. Ἀλλὰ τὸν σκοπὸν τούτον ἐν δι-καίῳ ἐγωϊσμῷ ἐκπληρῶν, βοηθεῖ τούτου ἐνεκα συγχρόνως εἰς τὴν κίνησιν τοῦ μηχανισμοῦ τῆς πολιτείας καὶ συντελεῖ εἰς τὴν συντήρησιν τοῦ ὄλου. Ἐκάστος πολίτης διατρέχει τὴν πορείαν τῆς αὐτοτελοῦς ἀναπτύξεώς του ἀπὸ τῆς γενετῆς μέχρι τοῦ θανάτου. Με τὸν θάνατον ὁμῶς ἐνός ἐκάστου τῶν πολιτῶν δὲν ἀποθνήσκει ἡ κοινότης. Τὴν θέσιν αὐτῶν καταλαμβάνουσιν οἱ ἀπόγονοι καὶ οὕτω ἐν ἀδικησῶν διαδοχικῇ σειρᾷ τῶν γε-νεῶν ἀνενοῦται ἡ τε κοινότης καὶ ἡ πολιτεία.

Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἐν τῇ πολιτείᾳ τοῦ φυτοῦ. Ἐὰν παραβάλομεν τὸ φύλλον μὲ τὴν κοινότητά, τοῦτο συνίσταται ἀπὸ μεγαλείτερον ἢ μικρότερον ἀριθμὸν ὄντων, ἅτινα δύναται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς αὐτοτελεῖς ὄργανισμοί. Τοὺς πολί-τας, ὧν ἡ ὀλομέλεια ἀποτελεῖ τὴν πολιτείαν τοῦ φυτοῦ, ὁ βοτανικὸς ὀνομάζει «κύτταρα».

Ἄπαντα τὰ φυτὰ ἀνευ ἐξαιρέσεως συνίσταν-ται καθ' ὅλα αὐτῶν τὰ μέρη ἀπὸ κύτταρα, ὡς πᾶσα οἰκοδομὴ ἀπὸ λίθου. Ἐκάστον κύτταρον ζῆ ὡς ἄτομον. Τὸ πρῶτον αὐτοῦ μέλημα εἶναι ἡ ἰδία αὐτοῦ συντήρησις καὶ ἀνάπτυξις, λαμβά-νει ἐν ἑαυτῷ τροφήν, ἦν καταργάζεται. Τέλος ἀποθνήσκει, ἀφοῦ πρότερον κατὰ κανὸνα ἀφῆσει ἀπογόνους εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ. Ἐνῶ τὰ κύτταρα ἐν τοῖς φύλλοις ἀποτελοῦσι κοινότητάς, αὐταὶ πάλιν συγκροτοῦσιν ἐν τοῖς κλάδοις ἐπαρχίας καὶ διατελοῦσιν ἀμοιβαίως εἰς ζωηρὰν ἐπιμιξίαν καὶ συντηροῦσι τὴν ζωὴν ὀλοκληροῦ τοῦ φυτοῦ καθ' ἕν τρόπον καὶ ἡ ἀμοιβαία τῶν πολιτῶν ἐνέργεια δίδει ὑπόστασιν καὶ ὑπαρξίν εἰς ὀλόκληρον τὴν πολιτείαν. Ἐκεῖνο, ὅπερ ἐν τῇ ζωῇ τοῦ φυτοῦ βλέπομεν συμβαῖνον κατὰ τὴν φύτρωσιν, τὴν βλάστησιν, τὴν ἀνθησιν καὶ τὴν καρποφορίαν, εἶναι μόνον αἰ κατ' ἐξοχὴν πολιτικαὶ πράξεις ἐν τῇ ἀναπτύξει τῆς κυτταρικῆς πολιτείας καὶ τῶν πολιτῶν αὐτῆς.

Ὅπως λάβομεν ἰδέαν μόνον περὶ τῶν πολι-τῶν τούτων δὲν ἐπαρκεῖ ἡ ὄρασις ἡμῶν. Οὐδὲν ἄλλως παραδοξὸν ἐπομένως, ἐὰν περὶ τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν δὲν εἶχον γνῶσιν οἱ φυσιολόγοι τοῦ προπαραελ-θόντος αἰῶνος. Καὶ μέχρι σήμερον καίμαχ οὐδε-μίαν ἠθέλομεν εἶχε γνῶσιν περὶ τῆς ζωῆς τῶν φυτῶν, ἐὰν εἰς τὴν ἐπιστήμην δὲν ἤρχετο ἡ ἀνεκ-τίμητος βοήθεια τοῦ μικροσκοπίου.

Ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν φυσιολογικῶν ἐργαλείων, ἧτις ἐγένετο κατὰ 1876 ἐν τῷ μουσεῖῳ South

Kensington τοῦ Λονδίνου, ἐξετέθη τὸ ἔργαλειον, ὅπερ κατὰ τὸ 1590 ὀπτικὸς τις Ζαχαρίας Γιάνσεν ἐξ Ὀλλανδίας κατεσκεύασε. Τὸ ἔργαλειον τοῦτο εἶναι μακρὸς καὶ παχὺς μεταλλικὸς σωλὴν μὲ φακὸς προσηρμοσμένους εἰς τὰ δύο αὐτοῦ ἄκρα, ὑπὸ τῶν ὁποίων ὁ ψῆλλος μεγεθύνεται καὶ φαίνεται ὡς κίθαρος. Τοιοῦτο εἶναι τὸ πρῶτον μικροσκοπίον. Ἐνῶ τὸ τηλεσκοπίον, σχεδὸν συγχρόνως μὲ αὐτὸ ὑπὸ τῶν μεγάλων μαθηματικῶν τῆς Ἰταλίας καὶ Ὀλλανδίας ἀνακαλυφθέν, ἐχρησιμοποιήθη ἀμέσως εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν οὐρανίων μυστηρίων, τὸ μικροσκοπίον ἐθεωρεῖτο ἐπὶ πολὺ ἀκόμη ὡς ἀπλοῦν παιγνίδιον, χρησιμεῖον μόνον πρὸς διασκέδασιν.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Βασιλικοῦ συλλόγου τοῦ Λονδίνου Ροβέρτος Χούκ πρῶτος διείδεν ὅτι τὸ μικροσκοπίον εἶναι ἔργαλειον σπουδαῖον δι' ἐπιστημονικὰς ἐρεῖνας. Κατὰ τὸ 1667 μετ' ἐκπλήξεως παρατήρησεν ὅτι λεπτὰ τμηματὰ ξύλου πεύκης, ἐντεριῶντις νηρίου, φύλλων βρύου διὰ ἰσχυροῦ μεγεθυντικοῦ φακοῦ ἐπαρουσίαζον εἰκόνα ὁμοίαν μὲ κυψέλην. Τούτου ἕνεκα ὠνόμασε καὶ τὰ κοίλα, ἐκ τῶν ὁποίων ἐφαινότο, συνιστάμενα ἐκεῖνα τὰ φυτικά περασκευάσματα, «κύτταρα τοῦ φυτοῦ». Μετὰ τέσσαρα ἔτη δύο διάσημοι ἐρευνηταί, ὁ Μαλπύγγιος ἐκ Βολωνίας καὶ ὁ Ἄγγλος Νεσμίας Γρεϋ, ἕκαστος ἰδιαιτέρως ἔθεσαν τὴν βάσιν συστήματος ἀνατομίας τῶν φυτῶν. Πῶς ὁμοίως μετὰ πολυχρόνιον διακοπὴν κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα ἡ δι' ἐντελεστάτων ἔργαλειῶν καὶ μεθόδων μικροσκοπικῆς ἐξέτασις τῆς ἐσωτερικῆς τῶν φυτῶν διασκευῆς ἐτελειοποιήθη καὶ μάλιστα διὰ τῆς ἐργασίας ἐξόχων Γερμανῶν φυσιολόγων, δὲν εἶναι τοῦ παρόντος ἐκτενέστερον νὰ εἰπώμεν.

Εἰς τὸ μικροσκοπίον ὁμοίως ὀφείλομεν εἶναι ἐκεῖ ὅπου φαίνεται μονότονος μόνον μάζα, βλέπωμεν θυμακίσιον ποικιλίαν ὠραιότητας μορφῶν ὑψῆς, καὶ ἐκεῖ ὅπου φαίνεται ἐπικρατοῦσα παντελῆς ἀκίνησις, ἀποκαλύπτηται εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν πληθὺς ζωϊκῶν λειτουργιῶν. Τὸ μικροσκοπίον δεικνύει ἡμῖν ἐν τῷ φυτῷ ἐντελῶς ὀργανισμένην ζωὴν ἐν ἀκατακλύστῳ ἀναπτύξει καὶ ἀνανεώσει ὡς ἐν πολιτείᾳ.

Τῆς πολιτείας ταύτης τὸν πολιτὴν παρουσιάζομεν ὡς ἐν ἀπλοῦστατα κατασκευασμένον. Τὸ σῶμα ἔχει σφαιρικὸν ἐξ ἀπαλῆς καὶ μυζώδους οὐσίας, ὁμοίον μὲ σάκκον, τοῦ ὁποίου τὸ ἐσωτερικὸν πληροῦται μὲ ὕδαρῃ χυμῶν. Ἡ ἀπαλὴ οὐσία, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸν τοῖχον τοῦ σώματος, ὀνομάζεται πρωτόπλασμα, ὅπερ εἶναι ἀπάσης τῆς φύσεως ἡ σπουδαιότερα οὐσία, καθόσον αὐτὴ μόνη φέρει τὴν ζωὴν! Δι' ἐλαχίστης ἀλλοιώσεως γινόμενης δι' εὐλόγου μεταλλαγῆς, τὸ πρωτό-

πλασμα σχηματίζει ὄχι μόνον τὸ σῶμα ἀπάντων τῶν κυττάρων τοῦ φυτοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν λεύκωμα, τὴν λέκιθον, τὸ κρέας καὶ τὸ αἷμα, τὴν οὐσίαν τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῶν νεύρων, τὸ γάλα καὶ τὸν τυρὸν καὶ αὐτὸ τὸ δέριμα καὶ τὰς τρίχας τοῦ ζώου.

Ἐνῶ ἐν τῇ ἀνοργάνῳ φύσει σχεδὸν ἕκαστον εἶδος λίθου ἔχει διάφορον χημικὴν σύνθεσιν, εἰς τὸν ὀργανικὸν κόσμον ἀπ' ἐναντίας μία καὶ ἡ αὐτὴ οὐσία σχηματίζει τὸ σῶμα τῶν φυτῶν, τῶν ζώων καὶ τοῦ ἀνθρώπου. Εἰς τὸ πρωτόπλασμα δύνανται νὰ ἐφαρμοσθῶσιν οἱ ἐπόμενοι στίχοι:

«Vier Elemente
Jnnig gesellt
Bilden das Leben
Bauen die Welt.» (1)

Τέσσαρα στοιχεῖα: ἄνθραξ, ὄξυγόνον, ὕδρῳγονον καὶ ἄζωτον ἠνωμένα μὲ μικρὰν ποσότητα θείου καὶ ὀλίγου φωσφόρου παράγουσι τὴν οὐσίαν τῆς ζωῆς.

Ἐὰν ὁμοίως τὸ κύτταρον συνίστατο μόνον ἀπὸ τὸ ἀπαλὸν πρωτόπλασμα, δὲν θὰ ἔδύνατο νὰ ἔχη ἀρκούσαν ἀνοχὴν εἰς τὴν πίεσιν καὶ σύγκρουσιν ξένων σωμάτων, διὸ περιβάλλεται ὑπὸ σκληροῦ μὲν ἀλλὰ διαφανεστάτου λέπους, ὅπερ ὡς κελίον χρησιμεῖται αὐτῷ πρὸς ἀσφάλειαν καὶ διαμονήν. Τὸ κελίον ἢ τὸ οἶκημα τοῦτο κατασκευάζει κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὡς ὁ κοχλίας τὸ ἰδικόν του. Ἀπὸ πάσης τοῦ κυττάρου τῆς ἐπιφανείας ἐκκρίνεται οὐσία τις, ἣτις ταχέως πηγνυμένη γίνεται σκληρὴν καὶ διαφανῆς λέπος. Ἡ οὐσία τοῦ λέπους τούτου ὀνομάζεται κυτταρικὴ οὐσία, διαφέρει δὲ ἀπὸ τῆς πρωτόπλασμα, καθόσον δὲν ἐμπεριέχει ἄζωτον, οὔτε θεῖον, οὔτε φωσφόρον, ἀλλὰ συνίσταται μόνον ἀπὸ ἄνθρακα καὶ ὕδαρ. Ἡ οὐσία αὕτη εἶναι ἡ αὐτὴ εἰς ἀπαντα τὰ κύτταρα, οὐδαμῶς δ' ἄλλοθι ἀπαντᾷ ἐν τῇ λοιπῇ φύσει. Διαφανὴς ὡς κρύσταλλος, ἐλαστικὴ καὶ ἄφρατος ὡς ὁ γάλαξ, παρέχει ἐντελῆ ἀσφάλειαν εἰς τὸ ἀπαλὸν σῶμα τοῦ κυττάρου. Τὸ λέπος τοῦ κυττάρου, ὅπερ ὀνομάζομεν κυτταρικὸν τοῖχος, κυτταρικὴν μεμβράνην, δὲν παρουσιάζει οὐδεμίαν ὀπήν, ἀλλ' ὀλοσχερῶς καὶ πυκνῶς ἐγκλείει τὸ πρωτόπλασμα. Δυνάμεθα ἐπομένως νὰ παραβάλλωμεν τὸ κύτταρον μὲ ὄν, ὅπερ ἐν τῷ σκληρῷ κελύφῳ κρύπτει τὴν ζωϊκὴν οὐσίαν.

Ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ

Π. Σ. ΒΑΛΣΑΜΑΚΗΣ

(1) Διὰ τοὺς μὴ ἐνοσθόντας τοὺς στίχους τούτους τοῦ Σγίλλερ παρατίθεται τὴν ἀκόλουθον ἐν καὶ κακόζηλον μεταφράσιν:

«Τέσσαρα στοιχεῖα
στενῶς συνδεδεμένα
φέρουν τὴν ζωὴν
κτίζον τὸν κόσμον.»

ΕΞ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΜΟΝΑΧΟΣ ΙΩΑΣΑΦ

Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ καὶ μεγάλῃ τῶν Μετεώρων μονῇ, τῇ τιμωμένῃ ἐπ' ὀνόματι τῆς ἁγίας Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, παρὰ τοὺς Σταγούς, ἐπιδεικνυται κρανοειδῆς λειψανοθήκη, περικλείουσα, ὡς λέγεται, τὴν κάραν τοῦ αυτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Καντακουζηνῶ, ὅστις πολεμοῦμενος παρ' Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου προσέλιτο ἵνα ἀνταλλάξῃ τὴν πορφυραν πρὸς τὸ πάλλιον τοῦ ἀγγελικοῦ σχήματος καὶ τὸ βασιλεῖον διὰ δῶμα πρὸς κουκούλιον μοναχοῦ, μετονομασθεὶς Ἰωάσαφ (1335), καὶ ἔπειτα ἀνεχώρησεν εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ ἁγίου ἔρους Ἄθω μονὴν τοῦ Βατοπεδίου, ὅπου καθ' ὑποβολιμαίαν τινὰ παράδοσιν ἀπέθανε καὶ ἐτάφη. Διὰ τοῦτο ἡγέρθη ἀπορία: πῶς ἢ κάρα τοῦ βασιλέως μοναχοῦ Ἰωάσαφ, ἀντὶ νὰ σωθῆται ἐν Βατοπεδίῳ, εὐρίσκειται νῦν ἐν χειρὶ τῶν μοναχῶν τῆς Μεταμορφώσεως ἐπὶ τῶν Μετεώρων, οὐδὲ ἐξηκριβώθη πῶς εὐρέθη ἐν τῇ αὐτῇ μονῇ τὸ ἐκεῖθεν τελευταίως μετακομισθὲν καὶ ἐν τῇ Ἑθνικῇ Βιβλιοθήκῃ ἀποτεθὲν πολύτιμον χειρόγραφον ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶνε γεγραμμένον τὸ ὄνομα τοῦ ἡγουμένουσαντός ποτε τῆς μονῆς βασιλέως μοναχοῦ Ἰωάσαφ. Περὶ τοῦ ζητήματος τούτου γράφει ὁ κ. Νερούτσος ἐν ἐπιφυλλίδι τῆς *Νέας Ἠμέρας* τὰ ἑξῆς:

Ὁ ἐν τῇ μονῇ τῶν Μαγγάνων, ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἀποκαρτεῖς μοναχὸς αυτοκράτωρ Ἰωάννης ὁ Καντακουζηνός, ὁ μετονομασθεὶς Ἰωάσαφ, ἀνεχώρησε μὲν εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ ἁγίου ἔρους Ἄθω μονὴν τοῦ Βατοπεδίου, ἀλλὰ δὲν ἔμεινε μέχρι τελευταίας οὔτε ἐτάφη ἐκεῖ, ὅπως ἐγνωμάτευσεν ὁ Λαμπέκιος. Ὁ ἔκπτωτος βασιλεὺς, ἀποδημήσας καὶ πάλιν, ἀφίκετο εἰς Μισθρᾶν τῆς Λακωνικῆς μετὰ τοῦ υἱοῦ καὶ συμβασιλέως Ματθαίου, ὅπου ἀμρότεροι τρία ἔτη ἐπιζήσαντες τῷ ἑτέρῳ υἱῷ, δεσπότη τοῦ Μισθρᾶ (1349—1380) Μανουὴλ Καντακουζηνῶ, ἀπέδωσαν ἐν ἔτει 1383, βληθέντες ὑπὸ τοῦ μασιζοντος τότε τὴν οἰκουμένην λοιμοῦ. Σύγχρονος παρασημείωσις ἐπὶ κώδικος δημοσιευθέντος παρ' Ἰωσήφ Μύλλερ ἐν τοῖς Βυζαντινοῖς Ἀναλότοις, ἀναφέρει ῥητῶς: «ἐν ἔτει κωτᾶ (1383), Ἰνδικτιῶνος πτ' μηνί Μαίῳ ιε' ἐκοιμήθη ὁ βασιλεὺς κύρις Ἰωάννης ὁ Καντακουζηνός, ὁ μετονομασθεὶς Ἰωάσαφ μοναχός, εἰς τὸν *Μορέαν* καὶ ἐτάφη ἐκεῖ.» Ἀπέθανε δὲ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐκεῖ καὶ ὁ βασιλεὺς κύρις Ματθαίος».

Ἡ ἐν τῇ μονῇ τῆς Μεταμορφώσεως ἐπὶ τῶν Μετεώρων ἐπιδεικνυομένη κάρα τοῦ βασιλέως μοναχοῦ Ἰωάσαφ δὲν εἶναι ἐκείνη τοῦ αυτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Καντακουζηνῶ, οὐδὲ τὸ ἐκ τῆς μονῆς μετακομισθὲν καὶ ἐν τῇ Ἑθνικῇ ἡμῶν Βιβλιοθήκῃ ἀποτεθὲν ἱερὸν Εὐαγγέλιον ἀλλ' ἀμρότερα ἀποδοτέα τῷ Σέρβῳ βασιλεῖ Θεσσαλίας, Ἰωάννῃ τῷ Οὐρέσση (Urosh), ἀνεπιθῶ Στεφάνου Δούσαν τοῦ Ἰσχυροῦ, τοῦ ἀνειπόντος ἑαυτὸν «Σερβίας καὶ Ρωμανίας αυτοκράτορα», υἱῷ δὲ Συμεῶνος τοῦ Οὐρέσση «βασι-

λέως Θεσσαλίας καὶ Ἀκαρνανίας» (1345—1371), καὶ δεσπότη τοῦ Ἡπείρου, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ γυναικαδέλφου Νικηφόρου Β' Ὀρσίνου Ἀγγελου Κομνηνοῦ, (1358—1367).

Ἐκ συγχρόνου ἱστορικοῦ σημειώματος Κομνηνοῦ καὶ Παύλου τῶν μοναχῶν περὶ διαφόρων δεσποτῶν τῆς Ἡπείρου γινώσκομεν, ὅτι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ αυτοκράτορος τῶν Σέρβων Στεφάνου Δούσαν καὶ τοῦ Σέρβου καίσαρος Γρηγορίου Πρελούπου, ἐπάρχου Θεσσαλίας καὶ Ἰωαννίνων (1350—1355), ἀπεστάλη παρὰ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει αυτοκράτορος Ρωμαίων Ἰωάννου Καντακουζηνῶ ὁ ἐκεῖ παραμένων Νικηφόρος Β' Δούκας Παλαιολόγος, υἱὸς τοῦ πρώην δεσπότη τοῦ Ἡπείρου Ἰωάννου Β' Ὀρσίνου Ἀγγελου Κομνηνοῦ, ἵνα ἀναλάβῃ τὴν πατοῦσαν κληρονομίαν. Ὁ Νικηφόρος ἀρνούμενος (1356) ἐξέβαλε τῆς ἀρχῆς καὶ ἐξέπεμψεν εἰς Καστορίαν μετὰ τῆς βασιλίδος Θωμακίδος τὸν Σέρβον βασιλόπαιδα καὶ οἰκεῖον ἐπ' ἀδελφῇ γαμβρῶν Συμεῶνα τὸν Οὐρέσση, ὅστις εἶχε διαδεχθῆ τὸν καίσαρα Γρηγόριον Πρελούπον ὡς βασιλεὺς τῆς Θεσσαλίας, αὐτὸς δὲ περιεζώσθη τὴν δεσποτείαν τῆς Ἡπείρου καὶ Ἀκαρνανίας.

Ὁ δεσπότης Νικηφόρος εἶρε τὰ πράγματα εἰς μεγίστην σύγχυσιν καὶ ἀνωμαλίαν, καὶ τοὺς πρώην Ἑλλήνας καὶ Βλάχους ἄρχοντας ἐξορίστους, τοὺς μὲν τῆς ἐν Ἑλλάδι Βλαχίας, ἦτοι Θεσσαλίας καὶ Αἰτωλίας, ἐκ τῆς τῶν Σέρβων ἐπιθέσεως, τοὺς δὲ τῆς Ἡπείρου καὶ Ἀκαρνανίας ἐκ τῆς τῶν ἐποικίων Ἀλβανικῶν δυστροπίας καὶ κακογνωμίας. Δι' ὁ βουληθείς ἵνα ἐπισυναξῇ τοὺς ἰθαγενεῖς καὶ ἀποκαταστήσῃ πρὸς τὰς ἰδίας κληρονομίας, ἐκδιώκων τέλειον τοὺς Ἀλβανούς ἀπὸ τῆς χώρας, δὲν ἔφρασε νὰ διαπράξῃ τοῦτο, μὴ ἔχων ἰδίαν ἀξιόμαχον δύναμιν, εἰ μὴ τοὺς ἐξ Ἀσίας ἐν βυζαντινῇ ὑπηρεσίᾳ τελοῦντας καὶ αὐτὸν παρακολουθήσαντας Τούρκους μισθοφόρους. Ἐλθὼν δὲ περὶ τι χωρίον Ἀχελῶν προσαγορευόμενον, ὁμωνύμως τῷ παραρρέοντι ποταμῷ, καὶ συνάψας μάχην ἠττήθη κατὰ κράτος ὑπὸ τῶν Ἀλβανῶν καὶ ἀνηρέθη (1358) μετὰ διετῆ δεσποτεῖαν.

Τοῦτο μάθων ὁ ἐν Καστορίᾳ ἔχων τὰς διατριβὰς βασιλεὺς Συμεῶν ὁ Οὐρέσσης καὶ καταλιπὼν τὰ ὄρια τῆς Σερβίας, ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς Θεσσαλίας καὶ, ἐπανορθῶν τὴν προτέραν ἐπ' αὐτῆς ἐξουσίαν, ἰδρύσατο τὰ βασίλεια ἐν τῇ πόλει τῶν Τρικυκίων, ὅπου μετεκλήσεν ἐκ τῆς Καστορίας τὴν «αὐτογούσαν» Θωμακίδα, αὐτὸς δὲ προὔχρησεν ἐπὶ τὴν Αἰτωλίαν.

Οἱ ἐν Αἰτωλίᾳ καὶ Ἀκαρνανίᾳ Ἀλβανοὶ ἀσμένως προσεξέμενοι τὸν Συμεῶνα καὶ ἐπευφημήσαντες παρέδωκαν αὐτῷ τὴν Ἄρταν καὶ τὰ Ἰωάννινα μετὰ τῶν λοιπῶν ἐν Ἡπείρῳ φρουρίων ἀλλ' ὁ βασιλεὺς Συμεῶν μόνον φροντίζων τῆς ἐν Ἑλλάδι Βλαχίας, διήρесе τὴν Ἀκαρνανίαν εἰς δύο ἐπαρχίας καὶ ἄρῃε τοὺς Ἀλβανοὺς ἐπιστήσας δύο δεσπότης ἐν τοῖς γένους αὐτῶν. Τούτων ὁ μὲν Γκιτῶνος Μπούας ἐκλήρωσατο τὰ ἐπέκεινα τοῦ Ἀχελῶος μετὰ τοῦ Ἀγγελουκάστρου, ὁ δὲ ἕτερος, Πέτρος Λιώσας ὀνομαζόμενος, ἐσπετερίσατο τὴν Ἄρταν καὶ τοὺς Ρωγούς, πᾶσα δὲ ἡ χώρα ἐγένετο

ὀψογίριος τοῖς Ἀλβανοῖς. Μόνον οἱ ἐπισημότεροι καὶ εὐγενέστεροι τῶν ἰθαγενῶν κατοίκων ἐν τῶν τῆς Βαγενετίας φρουρίων ἐπεδήμησαν τῇ πόλει τῶν Ἰωαννίνων, καὶ συνελθόντες μετὰ τῶν Ἰωαννιτῶν διεπρασεύσαντο πρὸς τὸν βασιλεῖα ἐξαίτουμένοι οἰκεῖον αὐθέντην καὶ ἡγεμόνα. Ἐπὶ τούτῳ ὁ εὐσεβὴς βασιλεὺς Συμεὼν ἀνακατέστησε δεσπότην Ἰωαννίνων τὸν υἱὸν τοῦ Σέρβου καίσαρος Πρελούπου Θωμᾶν Πρελούποβιτς (1367 — 1385), δούς αὐτῷ εἰς γυναῖκα τὴν οἰκίαν θυγατέρα Μαρίας Ἀγγελίνην Δούκαιναν Παλαιολογίνην, τιμηθεῖσαν «βασιλισσαν Ἰωαννίνων» παρὰ τοῦ πατρὸς.

Ἐν ἔτει 1371 ἐτελεύτησεν ὁ βασιλεὺς Συμεὼν, καὶ τούτον διεδέχθη ἐν Τρικκάλοις ὁ υἱὸς βασιλεὺς Ἰωάννης ὁ Ὀβρεσσῆς, τῆς βασιλείας τῶν Ἰωαννίνων ὁ ἀδελφός. Ὅτε δὲ, μηνὶ Δεκεμβρίῳ τοῦ ἔτους 1385, ἐσφάγη ὁ δεσπότης Θωμᾶς παρὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ σωματοφυλάκων, οἱ Ἰωαννῖται ἐκζητήσαντες τὴν φυσικὴν αὐτῶν δέσποιναν, τὴν «αὐγοῦσταν» Μαρίαν Ἀγγελίνην, ἐπροσκύνησαν αὐτὴν ὡς νόμιμον βασιλισσαν καὶ προσεκάλεσαν τὸν βασιλεῖα τῆς Θεσσαλίας καὶ ἐπικυρίαρχον τῆς Ἠπείρου Ἰωάννη τὸν Ὀβρεσσῆ, ἵνα ἀναλάβῃ προσωρινῶς τὴν κυβέρνησιν ἐπ' ὀνόματι τῆς ἀδελφῆς. Οὗτος, ἀρεῖς ἀντιβασιλεὺς ἐπὶ τῆς Θεσσαλίας Ἀλέξιον Ἀγγελοῦ, τὸν καίσαρα Μεγαλοβλαχίας, ἐσπευσεν εἰς Ἰωαννίνα καὶ παρέμενεν ἐπιμελούμενος τῆς χήρας βασιλείας, μέχρις ὅτου αὐτὴ ὑπανδρευθεῖσα εἰς δευτερον γάμον, μηνὶ Ἰανουαρίῳ καὶ ἔτους 1386 τὸν ἐκ Φλωρεντίας Ἡσαῦ Βουονδελμόντε, τὸν κοινῶς καλούμενον Ἰζαῦ, γυναικάδελφον τοῦ κόμητος παλατινοῦ Κεραλληνίας καὶ Ζακύνθου καὶ δουκὸς Λευκάδος Λεονάρδου Τόκκου, παρέδωκε τῷ συζύγῳ τὴν ἐπὶ τῶν Ἰωαννίνων δεσποτείαν.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Θεσσαλίας Ἰωάννης ὁ Ὀβρεσσῆς ἐπανελθὼν εἰς Τρίκαλα ἐβασίλευσε μέχρι τοῦ 1395, ὅτε, ἀρχομένου τοῦ ἔαρος, ὁ σουλτάνος τῶν Ὀθωμανῶν Βαϊαζήτ, προελαύνων ἀπὸ Σερρών καὶ Βεροίας καὶ ὑπερκαταβαίνων τὰ τῆς Μακεδονίας ἀπὸ τῆς Θεσσαλίας χωρίζοντα Καμβοῦνιά ὄρη, ἐγένετο ἐν βραχεὶ κύριος τῶν Τρικκάλων, τῆς Λαρίσης, τῆς Φαρσάλου, τοῦ Δομοκοῦ, τοῦ Ζητουνίου καὶ τῶν Νέων Πατρῶν, ἐπὶ δὲ καὶ ἄλλων πολισιμάτων, τῶν λεγομένων Βλαχχωρίων, προσχωρησάντων τοῖς Τούρκοις οἰκισθελῶς.

Τῆς Θεσσαλίας καὶ πάσης τῆς ἐν Ἑλλάδι Βλαχίας κατακτηθείσης ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν καὶ καταλυθείσης τῆς ἐπ' αὐτῶν σερδικῆς ἐπικρατήσεως ἐν ἔτει 1363, ὁ ἐκπτωτος βασιλεὺς Ἰωάννης ὁ Ὀβρεσσῆς, ὁ ἐκ τῆς μάχης αὐτοῦ προσεπικαλούμενος Δούκας Παλαιολόγος, ἀποχωρήσας ἐκ τῶν Τρικκάλων εἰς τὰ Μετέωρα παρὰ τοὺς Σταγούς, ἐνεδύθη τὸ ἀγγελικὸν σῆμα ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἰωάσαφ ἐν τῇ μεγάλῃ τῶν Μετῶρων μονῇ τῆς Μεταμορφώσεως, ἔνθα κατέτριψε τὸ ὑπόλοιπον τοῦ βίου ἡγουμένευσας τῆς μονῆς, ἀπέθανε δὲ καὶ ἐτάφη ἐν αὐτῇ τὴν 20 Νοεμβρίου 1410, εἰκοσιεπτὰ ἔλα ἔτη βραδύτερον τοῦ ὀμνώνμου αυτοκράτορος καὶ βασιλέως Ῥωμαίων Ἰωάννου τοῦ Καντακουζηνοῦ.

Ἄρα τοῦ Σέρβου βασιλέως μοναχοῦ καὶ ἡγουμένου τῆς μονῆς τῆς Μεταμορφώσεως Ἰωάννου τοῦ

Ὀβρεσσῆ Ἰωάσαφ εἶναι ἡ ἐκεῖ ἐπιδειννωμένη κάρη καὶ αὐτῷ ἀνήκε τὸ χειρόγραφον ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ὃ προσεκλήσατο ἐσχάτως ἡ Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη τῶν Ἀθηνῶν.

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

ΤΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΕΝ ΤΩ: ΜΕΛΛΟΝΤΙ

Ὁ ἐκδότης ἀμερικανικοῦ μηνιαίου περιοδικοῦ ἐπεμψε πρὸς τοὺς ἐξοχωτέρους μυθιστοριογράφους καὶ συγγραφεῖς ἐπιστολὰς ἐρωτῶν αὐτοὺς τί σκέπτονται περὶ τῆς ἐν τῷ μέλλοντι ἀναπτύξεως τοῦ μυθιστορήματος. Αἱ ἀποκρίσεις ὑπῆρξαν πολὺ διάφοροι ἀλλήλων, ἐὰν δὲ δὲν ὀρίζωσιν ἀκριβῶς τὴν ἐν τῷ μέλλοντι πορείαν τοῦ εἴδους τούτου τῆς φιλολογίας, εἶνε οὐχ ἤττον ἐνδιαφέρουσα ὡς κρίσεις περὶ τῆς σημερινῆς στάσεως καὶ τάσεως τῆς φιλολογικῆς κινήσεως. Οὕτως ὁ Οὐίλλιαμ Δῆν Χόουελς δηλοῖ μετὰ πεποιθήσεως, ὅτι τὸ μυθιστόρημα τοῦ μέλλοντος θὰ εἶνε ὅλως πραγματικόν, πατρίδα δὲ θὰ ἔχη τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας. Ἄλλοι εἶνε μετριοφρονέστεροι καὶ ἐκφράζονται μετὰ μείζονος ἐπιφυλάξεως. Ὁ Κάρολος Δούδλεη Οὐάινερ γράφει: «Θὰ μιμηθῶμεν τὴν φύσιν, ἀλλὰ θὰ ἐξιδανικέσωμεν αὐτὴν μᾶλλον ἢ ὅσον πράττουσιν οἱ σημερινοὶ διηγηματογράφοι μας.» Ἐπίσης ἀορίστως ἀπαντᾷ ὁ Ριχάρδος Οὐάτσον Τσίλδερ: «Τὸ μυθιστόρημα τοῦ μέλλοντος θὰ διακρίνεται διὰ φανταστικῆς τινος πραγματικότητος, θὰ παριστᾷ τὰ φυσικώτατα πράγματα καλλωπίζον αὐτὰ διὰ τῆς φαντασίας.» Ὁ Οὐέλικτων Ῥόλιους γράφει: «Τὸ μυθιστόρημα τοῦ μέλλοντος θὰ εἶνε πραγματικόν, κύριον μέλημα ἔχον τὴν περιγραφὴν χαρακτήρων καὶ τὴν ψυχολογίαν καὶ ὄχι τὰς τερατώδεις περιπετείας». Κατὰ τὴν κυρίαν Φράγκ Λεσλί «θὰ συνονοῖ τὴν πραγματικότητα μετὰ τοῦ Ῥωμαντισμοῦ». Ἐπισημειώτατα καὶ σωφρονέστατα παρέκαιμψαν τὸν κίνδυνον ὁ Γκόττιν καὶ ὁ Γκλάδεν ἀπαντώντες, ὅτι οὐδεὶς δύναται νὰ δώσῃ γνώμην περὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ μυθιστορήματος ἐν τῷ μέλλοντι, καθότι αὐτὴ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἀνθρωπότητος. Ἐν γένει δὲ οἱ Ἀμερικανοὶ συγγραφεῖς ἐκ συμφώνου προβλέπουσι τὴν ἐπικράτησιν τοῦ πραγματισμοῦ καὶ ἐν τῷ μυθιστορήματι.

ΠΡΩΤΟΦΑΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗ

Πρὸ τινων ἡμερῶν ἀπεβίωσεν ἐν Λυὸν τῆς Γαλλίας πλουσιωτάτη γυνὴ ἡλικίας ὀγδοήκοντα καὶ τριῶν ἐτῶν. Ἡ διαθήκη τῆς ἀνοιχθεῖσα ἐν τῷ δικαστηρίῳ περιεῖχε καὶ τὴν ἐξῆς διατάξιν: «Ἀρίνω εἰς τὸν ἱατρὸν Χ. εἰς ἀμοιβὴν τῶν περωτισμένων καὶ ἀρωσιωμένων φροντίδων του, εἰς τὰς ὁποίας ὀφείλω τὴν μακροβιότητά μου, πᾶν ὅ,τι θὰ εὑρεθῇ ἐντὸς μικροῦ κιδωτιδίου, ὅπερ εὑρίσκεται ἐν τῷ κοιτῶνί μου.»

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐπιπλον παραδοθὲν εἰς τὸν ἱατρὸν καὶ ἀνοιχθὲν ὑπ' αὐτοῦ περιεῖχεν ἀθικτὰ ὄλα τὰ φάρμακα, τὰ ὁποῖα ὁ ἱατρὸς εἶχε παραγγεῖλαι διὰ τὴν πελάτιδα αὐτοῦ ἐν διαστήματι δέκα ὄλων ἐτῶν!

ΑΣΤΕΡΟΣΚΟΠΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

(17 — 23 Ἰουλίου)

Μετεωρολογικὰ Στοιχεῖα Ἀθηνῶν	Ἡ μέρα							Ἐξηγήσεις
	17	18	19	20	21	22	23	
Βαρομετρικὴ πίεσις	754,4	753,9	753,6	755,3	754,5	751,9	753,6	Ἡ βαρομετρικὴ πίεσις παριστᾷ τὸ ὕψος τῆς ὑδραργυρικῆς στήλης, τῆς μετροῦσης τὸ βάρος τοῦ ἀνοθῆν τοῦ βαρομέτρου, ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, ἐκτιμᾶται δὲ εἰς χιλιοστὰ τοῦ μέτρου. Ἡ μέση θερμοκρασία κατὰ τὴν ἑκατοντάεθμον κλίμακα ἐκτιμώμενη, παριστᾷ τὸν μέσον ὄρον τῶν διαφόρων θερμοκρασιῶν τῆς ἡμέρας. Ἡ μέγιστη θερμοκρασία παριστᾷ τὴν ὑψηλότεραν κατὰ τὴν διάρκειαν ἐκάστης ἡμέρας θερμοκρασίαν. Ἡ ἐλαχίστη θερμοκρασία παριστᾷ τὴν χαμηλότεραν κατὰ τὴν διάρκειαν ἐκάστης ἡμέρας θερμοκρασίαν. Ἡ σχετικὴ ὑγρασία παριστᾷ τὸν λόγον τῆς πραγματικῆς ὑγρασίας τῆς ἀτμοσφαιρῆς πρὸς τὴν μέγιστην δυνατήν ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας ἐκτιμᾶται δὲ ἀπὸ τοῦ 0 μέχρι τοῦ 100· τὸ 0 παριστᾷ τὴν τελείαν ξηρασίαν, τὸ δὲ 100 τὴν μέγιστην ὑγρασίαν τῆς ἀτμοσφαιρῆς. Ἡ ἀπόλυτος ὑγρασία σημαίνει τὴν ποσότητα τῶν ἐν τῇ ἀτμοσφαιρῇ ὑδατῶν ἐκτιμᾶται δὲ ἐκ τῆς πίεσεως, ἣν ἐπιφέρουσι οὗτοι ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων, μεθ' ὧν εὑρίσκονται εἰς ἐπαφὴν, διὰ τοῦ ὕψους ὑδραργυρικῆς στήλης ἰσορροπούσης τὴν πίεσιν αὐτῆν. Ἡ βροχὴ καὶ ἡ χιων ἐκτιμῶνται εἰς χιλιοστὰ τοῦ μέτρου καθ' ὕψος ἀνω τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς. Τὰ νέφη ἐκτιμῶνται ἀπὸ τοῦ 0 ἕως 10· τὸ 0 παριστᾷ τὸν ἐντελῶς ἀνέφελον οὐρανόν, τὸ δὲ 10 τὸν τελείως κεκαλυμμένον ὑπὸ νεφῶν. Ἡ ἔντασις τῶν ἀνέμων ἐκτιμᾶται ἀπὸ 0 ἕως 9· τὸ 0 παριστᾷ τὴν νημερίαν, τὸ δὲ 9 τὴν θύελλαν. Ἡ κατάστασις τῆς θαλάσσης ἐκτιμᾶται κατὰ τὴν ἐξῆς κλίμακα: 0 = γαλήνη, 1 = ταραχὴ, 2 = κυματῶδες, 3 = τρικυμιώδες, 4 = ἀγρία.
Μέση θερμοκρασία	28,2	29,5	30,7	33,3	32,3	32,4	31,4	
Μεγίστη θερμοκρασία	32,1	34,5	36,5	38,0	35,4	38,6	37,2	
Ἐλαχίστη θερμοκρασία	19,2	22,5	24,3	27,6	27,0	26,9	24,3	
Σχετικὴ ὑγρασία	53	52	53	51	30	44	49	
Ἀπόλυτος ὑγρασία	14,71	15,15	16,61	11,22	10,52	14,10	15,75	
Βροχὴ	—	—	—	—	—	—	—	
Χιὼν	—	—	—	—	—	—	—	
Χάλαζα	—	—	—	—	—	—	—	
Νέφη	0	0	0	0	0	0	0	
Ἄνεμος καὶ ἔντασις αὐτοῦ	NΔ.2	NΔ.1	NΔ.2	BA.3	BA.4	BA.2	NΔ.1	
Θάλασσα	0	1	0	0	1	0	0	
Μέσαι θερμοκρασίαι Εὐρώπης								
Κέρκυρα	24,0	23,5	24,0	27,5	28,5	28,0	27,5	
Βόλος	27,0	28,0	28,5	30,5	29,5	28,5	—	
Πάτρα	27,0	28,0	29,0	30,5	32,5	32,0	31,0	
Τρίπολις	24,0	27,0	27,5	27,5	27,0	27,0	27,5	
Κωνσταντινουπόλις	23,5	24,0	25,5	24,5	26,0	25,5	26,5	
Ὀδησσος	23,4	22,5	23,3	24,7	26,5	23,8	—	
Βατούμ	19,9	20,8	20,1	—	22,7	24,1	—	
Παρίσιος	—	—	15,1	14,4	16,4	15,2	—	
Ῥώμη	23,5	23,5	23,0	25,5	26,0	24,0	23,0	
Νεάπολις	25,0	24,0	25,0	22,5	28,0	25,0	23,5	
Βοινδῆσιον	22,5	23,5	27,0	27,5	28,5	27,5	27,5	
Καλιάρη	24,0	—	—	26,0	25,0	29,5	—	
Πάνορρον	25,5	—	—	—	—	—	25,0	
Μελίτη	—	—	27,5	—	—	27,5	26,5	

Παρατηρήσεις. — Ἀντιθέτως πρὸς τὸν Ἰουλίον, οὗτινος ἡ θερμοκρασία κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπερέβη τὴν κανονικὴν, ὁ Ἰούλιος μέχρι τῆς 17 ἐκυμάνετο περὶ τὴν συνήθη θερμοκρασίαν αὐτοῦ ἤδη ὅμως ἀπὸ τῆς 18 καὶ ἐντεῦθεν πρὸ θερμομέτρων ἀνέρχεται εἰς ἀσυνήθη ὕψη καθ' ἐκαστήν· κατὰ τὴν 20 ἡ μέση θερμοκρασία ὑπερέβη τὴν κανονικὴν κατὰ 7 ὀλοκλήρους βαθμούς· ἡ δὲ μέγιστη θερμοκρασία τῆς 22 ἔφθασε μέχρι τοῦ ὕψους τῶν 39,0, ὅπερ σπανίως παρατηρήθη ἐν Ἀθῆναις.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀρχαιολογικά

Ὁ Ῥωμοῦνος καθηγητῆς κ. Γ. Πῶπα μεταδίνει εἰς τὴν κατὰ τὰς ἐκδόλας τοῦ Δουναβίου Νῆσον τῶν Ὄρειων, ἵνα προσῆλθῃ εἰς ἀνασκαφὰς πρὸς εὐρεσιν τοῦ τάφου τοῦ Ἀχιλλέως, διότι, κατὰ τινὰ παράδοσιν, ὁ ὀμηρικὸς ἦρος ἐτάφη εἰς τὴν γῆσον ταύτην.

— Ἐν Φοινίκῃ τῆς Ἡπείρου, ἣτις ἐκεῖτο παρὰ τὸ Δέλθιον, ἀνεκαλύφθη πρὸ ἡμερῶν σὺν τοῖς ἄλλοις εὐρήμασι καὶ σκοποφύλος τέχνης ἐξαιτίας. Ἔχει μήκος ἡ μέτρον καὶ 20 ἑκατοστών, περιεχε δε σκελετὸν ὁμοίου μεγέθους, ἦτοι τεσσάρων μέτρων καὶ 16 ἑκατοστών. Ἡ κεφαλή του ἦτο ἀνάλογος πρὸς τὸ ἀνάστημα, αἱ δὲ πλευραὶ πενταπλάσιαι κατὰ τὸ μέγεθος τῶν νῦν ἀνθρωπίνων πλευρῶν, αἱ μῆροὶ καὶ αἱ βραχίονες μεγάλοι καὶ οἱ ὀδόντες κατὰλευκοί, ἔχοντες βάρους ἕκαστος 28 δρακμίων. Δυστυχῶς οἱ κτίσται ἀγνοῦντες τὴν σπουδαιότητα σκελετοῦ αὐτοῦ νὰ φυλαχθῆ ἐν φυσιολογικῷ μουσεῖῳ, διέλυσαν τὰ ὅσα καὶ περιέφερον ταῦτα περιεργείας χάριν εἰς τὰ περίε χωρία.

Φιλολογικά

Ἐν τῷ τελευταίῳ τεύχει τοῦ ἰταλικοῦ περιοδικοῦ Νέας Ἀρθολογίας ἤρξατο δημοσιευμένη πραγματεία τοῦ καθηγητοῦ κ. Φέρη περὶ τῆς ἰδρύσεως καὶ τῶν περιπετειῶν τῆς περιπότου Πλατωνικῆς Ἀκαδημίας τῆς Φλωρεντίας. Ἰδρυτὴς τῆς ἀκαδημίας ταύτης ὑπῆρξεν, ὡς γνωστόν, ὁ ἐκ Μεδιῶν Κοσμάς, ἀλλ' οἱ πρώτοι εἰσγηγηταὶ τῆς ἰδέας καὶ οἱ κύριοι μοχλοὶ τῆς ἰδρύσεως ἦσαν οἱ εἰς Ἴταλίαν κατὰ τὴν ἐν Φλωρεντίᾳ σύνοδον μεταβάντες Ἕλληνας πλατωνικοὶ φιλόσοφοι καὶ ἰδίως ὁ Γεώργιος Πλήθων καὶ ὁ Βησσαρίων. Τὸ αὐτὸ περιοδικὸν ποιεῖται μνηστὴν δύο σπουδαιότατων ποιημάτων Ἰωάννου τοῦ Γεωμέτρου καὶ Ζηνοδοτοῦ, τὸ πρῶτον νῦν ἐκδιδομένου ἐκ τῶν χειρογράφων τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Βατικανοῦ.

— Εἰς τὸ τελευταῖον τεύχος τοῦ ἀγγλικοῦ περιοδικοῦ δεκάτου ἐνάτου αἵθους, δημοσιεύεται μακρὰ μελέτη ὑπὸ τὸν τίτλον: Ὁ ποιητὴς τῶν κλεφτῶν, περὶ τοῦ Ἀριστοτέλους Βαλαωρίτου καὶ τῶν ἔργων του ὑπὸ τοῦ κ. Kennel Rodd.

— Μεγαλοπρεπῶς ἐωρτάσθη ἐν Ῥώσσιζ ἡ πεντηκοστὴ ἐπέτειος τοῦ θανάτου τοῦ μεγάλου Ῥώσου ποιητοῦ Μ. Γ. Λέρμοντοφ.

— Εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ ἐν Βερολίνῳ ἐμπορίου Στάργκαρτ εὐρίσκειται πρὸς τὸ παρὸν φιλολογικὸς θησαυρὸς μεγίστης ἀξίας, ἣτοι αἱ αὐτόγραφοὶ ἐπιστολαὶ τοῦ Γκαίτε πρὸς τὴν κυρίαν φῶν Στάιν. Κεκολλημέναι ἐπιμελῶς ἐπὶ χαρτονίου καὶ δεδεμέναι εἰς ἓν ἀποτελευτῶσι μετ' ἄλλων τιμῶν τοῦ ποιητοῦ αὐτογράφων τῶμον ἐκ 1748 σελίδων. Ὁ πολῦτιμος τόμος ἔμεινε μέχρι τοῦ νῦν κτήμα τῆς οἰκογενείας Στάιν καὶ ἐφύλαττετο εἰς ἰδιωτικῶν καλῶς ἡσφαλισμένην ἀθήσαν ἐν τῷ παρὰ τὸ Ῥουδολφατὰ κτήματι αὐτῆς, ἐν ᾧ καὶ ὁ Γκαίτε πολλὰκις διέμεινε· τελευταίως ὅμως ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ θησαυροῦ τούτου, ἔγγονος τῆς κυρίας φῶν Στάιν, ἀπεφάσισε νὰ ἐκποιήσῃ τὴν πολῦτιμον ἰδιοκτησίαν του· παρέδωκε λοιπὸν τὸν θησαυρὸν του εἰς τὸν Στάργκαρτ, ὅστις τὸν ἐκθέτει εἰς πώλησιν ἀντὶ 150,400 μαρκων. Ἡ τιμὴ αὕτη εἶνε, ὡς φαίνεται, ὅπως τὰς δυναμείας τῆς μεγάλῃς δουκίσης τοῦ Σάξ-Βαϊμάρ, ἣτις ἐπιθυμοῦσα πολὺ νὰ ἀγοράσῃ τὸν τόμον διὰ τὸ ἄρχειον τοῦ Γκαίτε παρητήθη ἀμα μεθούσα τὴν ζητουμένην τιμὴν. Ἐκ τῶν διαπραγματευομένων τὴν ἀγορὰν εἶνε καὶ ἡ ἐν Βερολίνῳ Βασιλικὴ Βιβλιοθήκη, ἣτις καὶ

κατὰ πᾶσαν πιθανότητα θὰ ἀποκτήσῃ τὸ πολῦτιμον κειμήλιον.

Καλλιτεχνικά

Ὁ παρεπιδημῶν ἐνταῦθα πρὸ ἡμερῶν διευθυντὴς τοῦ ἐν Βοστώνῃ τῆς Ἀμερικῆς καλλιτεχνικοῦ Μουσείου ἠγόρασε διὰ τὸ μουσεῖον ταῦτο ἀντὶ 17,000 φράγκων χρυσῶν τὸ δωδεκάθεον τοῦ γλύπτου κ. Βρούτου μετὰ δύο ἄλλων ἀγαλμάτων τοῦ αὐτοῦ καλλιτέχνου, παριστιάντων τὸν Πάριν καὶ τὸν Ἀχιλλέα.

Στατιστικά

Μετ' ἀκριβεῖς στατιστικὰς ἐργασίας ἀπεδείχθη ὅτι ἐν Ἀγγλίᾳ εὐρίσκονται κατ' ἔτος 6 ἑκατομμύρια ἀλεξιβροχίων ἐν χοίσει, ἔχοντα δηλ. ἀναλογίαν ὡς 1 πρὸς 6 πρὸς τοὺς κατοίκους τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου. Ἡ Γαλλία κατασκευάζει ἐξ καὶ ἡμισυ ἑκατομμύρια ἀλεξιβροχίων κατ' ἔτος, ἐξ ὧν ἐν ἀναλογίᾳ πρὸς ἑκάστην κατοικοῦμένην οἰκίαν, ἐνῶ ἐν Ἀμερικῇ ἀναλογεῖ ἐν ἀλεξιβροχίον πρὸς ἕκ κατοίκους. Πρὸς κατασκευὴν τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ χρησιμοποιοῦμένων ἀλεξιβροχίων δαπανῶνται περὶ τὰ 7 ἑκατομμύρια γιανροῦν μεταξωτοῦ. Ταῦτο ἀποτελεῖ πλεόν τοῦ ἑνὸς τετάρτου τοῦ ποσοῦ τῶν μεταξωτῶν τῶν δαπανωμένων πρὸς κατασκευὴν ἀλεξιβροχίων εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Ἐπομένως ἐν τῷ κόσμῳ χρησιμοποιοῦνται κατ' ἔτος 30 ἑκατομμύρια γιανροῦν μεταξωτοῦ πρὸς κατασκευὴν ἀλεξιβροχίων. Ἡ βιομηχανία τῶν ἀλεξιβροχίων ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπάσχεται 6,000 ἐργατῶν, ἑκάστη δὲ βροχερὰ ἡμέρα εἰσφέρει εἰς τὴν βιομηχανίαν ταύτην 5,000 λίρας.

Ἀπογραφικά

Κατὰ τὴν δημοσιευθεῖσαν ἐν Λονδίνῳ ἀπογραφήν τῆς Σμύρνης ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀγγλικοῦ προέσιου, ὁ πληθυσμὸς τῆς πόλεως ταύτης ἀνέρχεται εἰς 210,000, ἐξ ὧν 107,000 Ἕλληνας, 52,000 Ὄθωμανοί, 23,000 Ἑβραῖοι, 12,000 Ἀρμένιοι, 6,500 Ἴταλοί, 2,500 Γάλλοι καὶ 1,500 Ἀγγλοί.

Παντοῖα

Κατὰ τὴν ἐφετινήν ἐθνικὴν ἐορτὴν τῶν Γάλλων τῆς 14 Ἰουλίου ἀνεκαλύφθη ἐν Παρισίῳ ὁ ἀνδρὶς τοῦ περιοδικοῦ Δαντωνῶς, τοῦ μεγάλου δημοκρατικοῦ καὶ κυριοτάτου μοχλοῦ τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως. Τὰ μέλη τῆς κυβερνήσεως δὲν παρεβρέθησαν εἰς τὴν τελετὴν, παρέστη ὅμως μέγα πλῆθος λαοῦ, θαυμάζον τὴν ὄψιν τοῦ φοβεροῦ ἀνδρός, ὅστις ἀνεκήρυξε τὴν πολιτικὴν τῆς τόλμης πρὸς σωτηρίαν τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, διέταξε τὴν σφαγὴν τῶν ὑπόπτων ὡς ὑπουργοὶ τῆς Δικαιοσύνης, ἐπέτυχε τὴν κατοδικὴν τοῦ Λουδοβίκου 15' καὶ τέλος ἐκαρτομήθη ὑπὸ τοῦ Ῥοδσπέρου. Μεταξὺ τῶν προσκληθέντων εἰς τὴν τελετὴν ὑπῆρχεν ἐν τῇ πρώτῃ τάξει ὁ ἔγγονος τοῦ Δαντωνῶς ὁ Μανουὴλ Δαντων, ὅστις ὁμοιάζει καταπληκτικῶς πρὸς τὸν πάππον καὶ τὸν ἀνδριάντα αὐτοῦ.

— Ἴππος τοῦ ἐλαφροῦ ἵππικοῦ ζυγίζει 388 ἕως 400 κοιλὰ. Ἴππος τοῦ ἵππικοῦ τῆς γραμμῆς ἀπὸ 45—180 κοιλὰ ἵππος τῆς πολυτελείας καὶ τοῦ ἵππικοῦ τῆς ἐφεδρείας ζυγίζει 500 ἕως 580 κοιλὰ ἵππος λεωφορείου ἢ βαρείας ἀμῆρας ζυγίζει ἀπὸ 500—700. Οἱ διὰ τὰς φορητὰς ἀμῆρας καὶ τὰς τοῦ ὕλικου ζυγίζουσι 600, 800 καὶ ἐνίοτε 900 κοιλὰ.

— Διὰ τρίτην φορὰν ἐπαίχθη τὸ ζατρίκιον δι' ἀνθρώπων ἀντὶ πεσσῶν ἐν Χάστινξ ὑπὸ τριάντων δύο κυρίων καὶ κυρίων ἀνηκόντων εἰς τὴν ὀλίστην ἀγγλικὴν ἀριστοκρατίαν. Οἱ βασιλεῖς καὶ αἱ βασιλισσῆς ἦσαν κύριοι καὶ κυρίαι καὶ τὰ λοιπὰ τεμάχια ἐπίσης κύριοι καὶ κυρίαι ἐν λαμποχαίς περιβολαῖς. Κατὰ τὴν διαρκείαν τοῦ παιχνιδίου ἐπαίνιζεν ἀξιόλογος ὀρχήστρα ἐξ ἐρασιτεχνῶν.